

Indholdsfortegnelse

Aarhus Kommune	1
Advokatrådet	2
Brugernes Akademi	3
Byretterne.....	8
Danske Advokater.....	9
Danske Regioner.....	11
Den Danske Dommerforening	12
Domstolsstyrelsen	13
Fagligt selskab for Addiktiv Sygepleje	14
Foreningen af Kommunalt Ansatte Læger	16
Færøernes Landsstyre	17
Gadejuristen	18
Institut for Menneskerettigheder.....	24
Kirkens Korshær.....	26
Københavns Kommune.....	28
Mændenes Hjem	31
Odense Kommune	33
Peter Jensen	34
Rådet for Socialt Udsatte.....	35
Sammenslutningen af Boformer for hjemløse	36
SAND – De Hjemløses Landsorganisation.....	37
Stenbroens Jurister.....	41
Vestre Landsret.....	53
Østre Landsret	54

Hørings svar i forhold til Udkast til forslag til Lov om ændring af lov om euforiserende stoffer

(Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgnings i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Tak for mulighed for at afgive høringssvar.

Aarhus Kommune har i samarbejde med Kirkens Korshær siden 2013 stillet et stofindtagelsesrum til rådighed for de mest udsatte borgere over 18 år med stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer.

Driften af stofindtagelsesrummet og retningslinjerne omkring tilbuddet foregår i tæt samarbejde med Østjyllands Politi, som også deltager i de samarbejds møder, som afholdes fast hver sjette uge om driften i stofindtagelsesrummet.

Den foreslåede ændring i lovgivningen matcher den allerede eksisterende praksis omkring stofindtagelsesrummet, hvor borgere i besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug på vej til stofindtagelsesrummet, ikke får konfiskeret stof, hvis det er til eget brug.

At indskrive eksisterende praksis i lovgivningen vil tydeliggøre rammerne og vil lette formidling af retningslinjerne omkring besiddelse af stoffer.

Aarhus Kommune finder, at den foreslåede ændring i lovgivningen med tiltalefrafald er positiv, da den imødekommer nogle af de udfordringer, som de mest udsatte borgere med stærk afhængighed af hårde euforiserende kan stå i, når de er i besiddelse af stoffer og færdes i det offentlige rum på vej til stofindtagelsesrummet for at indtage deres stof.

Det vurderes fornuftigt, at den lokale politimyndighed sætter den geografiske afgrænsning for, hvor det skønnes sandsynligt at borgerne lovligt kan færdes med besiddelse af euforiserende stoffer til eget brug og at en beskrivelse af området fremgår af politiets hjemmeside.

Borgernes stofindtagelse er forskelligt, hvorfor det er positivt ikke at sætte en fast grænse for mængden af stof, som kan antages at være til eget forbrug. Det bør dog alligevel vurderes, hvad et rimeligt eget forbrug skønnes at være, set i lyset af, at dealere og organiserede kriminelle vil kunne benytte svage, udsatte borgere, som er stærkt afhængige af hårde stoffer, til at transportere euforiserende stoffer.

Samtidig vurderes det nødvendigt at understrege tydeligt, at ændringen af lovgivningen er målrettet udsatte borgere over 18 år med stærk afhængighed af hårde euforiserende stoffer og understrege, at besiddelse af euforiserende stoffer i nattelivet, f.eks. på barer, diskoteker eller lignende ikke er omfattet af tiltalefrafald.

22. marts 2024

Sociale Forhold og Beskæftigelse

Fagligt sekretariat
Aarhus Kommune

FAS Civilsamfund og Projektunderstøttelse

Jægergården, Værkmestergade
15 B
8000 Aarhus C

Sag: EMN-2024-024594
Sagsbehandler:
Marianne Damsgaard Hansen

Justitsministeriet
Strafferetskontoret

KRONPRINSESSEGADE 28
1306 KØBENHAVN K
TLF.: 33 96 97 98

Sendt pr. e-mail: strafferetskontoret@jm.dk og
Mahe@jm.dj

DATO: 3. april 2024
SAGSNR.: 2024 - 891
ID NR.: 991778

**Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer
(Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse
fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) J.nr. 2024-0206**

Ved brev af 7. marts 2024 har Justitsministeriet anmodet Advokatrådet om en udtalelse til ovennævnte udkast.

Advokatrådet skal i den anledning bemærke følgende:

Formålet med ændringen er at skabe et klart retsgrundlag for både de stofafhængige og for myndighederne. Der har hidtil været et ikke fuldt tilstrækkeligt kendskab til advarselsordningen, ligesom det alene har været forudsat i bemærkningerne til lov om euforiserende stoffer, at brugere af stofindtagelsesrum under nærmere omstændigheder ikke skal strafforfølges for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug.

Advokatrådet bakker op om ændringen og er positive over for, at der skabes et klarere retsgrundlag og dermed også en bedre retssikkerhed for stofafhængige personer.

Med venlig hilsen

Andrew Hjuler Crichton
generalsekretær

Til Justitsministeriet

Sendes pr. mail til strafferetskontoret@jm.dk med kopi til mahe@jm.dk

4. april 2024

Høringssvar vedr. udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum

Brugernes Akademi takker for muligheden for at bidrage med vores svar.

Brugernes Akademi er en landsdækkende interesseorganisation for tidligere, nuværende og pauseholdende stofbrugere. Gennem rådgivende arbejde og skadesreducerende indsatser, besidder foreningen stor viden om udsatte stofbrugeres livsvilkår i provinsen, de større byer og hovedstaden.

Via rettighedsundervisning for stofbrugere og opsøgende gadeplansarbejde, har Brugernes Akademi indsamlet personlige erfaringer fra stofbrugere om advarselsreglen og om fritagelse for strafforfølgning i forbindelse med ophold ved stofindtagelsesrum.

På den baggrund har vi følgende fire anbefalinger til lovforslaget:

1. Brugernes Akademi anbefaler, at stof til eget forbrug ikke konfiskeres

Lovgivningens særvilkår for udsatte stofbrugere skal hindre at mennesker i massivt udsatte positioner ikke udsættes yderligere. Justitsministeriet omtaler i

sine indledende bemærkninger til lovforslaget, at værdigheden for denne målgruppe taler for undtagelser.

“Bare fordi de tager mit stof, forsvinder min afhængighed jo ikke” (citater fra stofbruger, Nordjylland)

Brugernes Akademi vurderer, at netop værdigheden tilsidesættes ved konfiskering af stof til eget forbrug. Når stof til personligt brug konfiskeres, sættes udsatte stofbrugere i en yderst presset situation, hvor de skal skaffes nye stoffer for at forhindre fysiske og psykiske abstinenser. Målgruppen færdes ofte i et miljø hvor stofbrugere er særligt sårbare og hvor risikoen for at blive udsat for vold eller anden kriminalitet forstærkes. Konfiskering af stof til eget forbrug har således ingen skadesreducerende virkning, men forstærker tværtom uværdige livsomstændigheder. Brugernes Akademi anbefaler derfor at stof til eget forbrug ikke konfiskeres.

2. Brugernes Akademi anbefaler at zoner for fritagelse udvides til hele Danmark

I lovforslaget vurderes det at være mest hensigtsmæssigt, at målgruppen ikke strafforfølges hvis de er på vej til et stofindtagelsesrum for at indtage deres stof. Da vi i Danmark har relativt få stofindtagelsesrum, stilles udsatte stofbrugere ringere i de byer og landområder, som ikke har et fysisk sted hvor stofindtagelse er tilladt.

“Vi er jo jaget vildt - der er ingen stofindtagelsesrum i Aalborg” (citater fra Stofbruger, Himmerland)

Anbefalingen om ophævelse af konfiskering af stoffer til eget forbrug for målgruppen for advarselsreglen, indebærer derfor også en anbefaling om at fritagelseszoner i tilknytning til stofindtagelsesrum udvides til at gælde i hele Danmark.

Hermed kan udsatte stofbrugere besidde stof til eget forbrug uafhængigt af hvor de befinder sig i landet. Ved ophævelse af de særligt afgrænsede fritagelseszoner, vil stressniveauet for, en i forvejen, svært udsat målgruppe reduceres. Herudover vil ensrettede rettigheder på tværs af land og by bidrage til at reducere ulighed i sundhed og nedbryde nogle af de sociale barrierer, som særligt opleves i udkantsdanmark.

I anbefalingen er der lagt vægt på, at udsatte stofbrugeres afhængighed ikke reduceres eller afhjælpes med sanktioner og straf. Forskningsprojektet "Fra lommevending til behandling" ved Center for Rusmiddelforskning, støttet af Justitsministeriets forskningspulje, illustrerer de positive effekter af en mere lempelig tilgang til udsatte personer. I den pågældende indsats skiftede politiets fokus fra straf, gennemsøgning af lommer og uddeling af bøder til samtaler og relationsarbejde.

I evalueringsrapporten fremhæver de politiansatte *"hvordan relationsdannelse og dialog var et omdrejningspunkt i deres arbejde, og hvordan de prioriterede, at fremme den gode relation, fremfor at fokusere på at sigte så mange som muligt for diverse lovovertrædelser. At skabe en relation blev af flere af de politiansatte fremhævet som en vigtig måde at gøre en forskel på."*

Brugernes Akademi anbefaler, at man i lov om euforiserende stoffer tager højde for ovenstående forskningsresultater og anvender den støttende og relationelle tilgang frem for sanktion overfor målgruppen af udsatte stofbrugere, som lever med stærk afhængighed. Dette gøres bl.a. ved at zoner for fritagelse udvides til hele Danmark.

3. Brugernes Akademi anbefaler at gruppen af "hårde stoffer" udvides

Gruppen af såkaldte hårde stoffer har længe været under forandring i Danmark, en udvikling som også ses på den globale stofscene. Stærkt afhængighedsskabende receptpligtig medicin som Fentanyl, Metadon, Ritalin, benzodiazepin og Oxycontin anvendes i større omfang og indgår i mange udsatte stofbrugeres stofindtag på lige fod med bl.a. heroin, amfetamin og kokain. Den receptpligtige medicin er for hovedpartens vedkommende anskaffet på lige fod som ved andre illegale stoffer. Vi ser et stigende forbrug og en lettere adgang til receptpligtig medicin, hvilket bl.a. skyldes adgang via internettet.

Landets tre retsmedicinske institutter kategoriserer illegale opioider som det farligste rusmiddel i Danmark i en ny 'farlighedsvurdering' omtalt af DR Nyheder d.d. I rapporten sammenlignes opioider som morfin, tramadol og fentanyl med

¹ (Kilde:<https://www.justitsministeriet.dk/wp-content/uploads/2021/01/Fra-lommevending-til-behandling-WT-1.pdf>)

eksempelvis kokain og MDMA. Farlighedsbetegnelsen omhandler bl.a. stoffets afhængighedsskabende potentiale.

Justitsminister Peter Hummelgaard udtaler i den forbindelse til DR Nyheder d.d. at farlighedsvurderingen *"bekræfter mig i, at vi står i et alvorligere problem, end vores myndigheder har været klar over i en god rum tid"*.

På den baggrund anbefaler Brugernes Akademi at Politiet lader stærkt afhængighedsskabende medicin, som sælges på det illegale marked, indgå i gruppen af stoffer som anvendes til eget forbrug af målgruppen. I anbefalingen er der lagt vægt på at den omtalte medicin har sammen stærkt afhængighedsskabende egenskab som gruppen af "traditionelle" hårde stoffer.

Vi bifalder desuden at lovudkastet tager højde for at målgruppen kan have oparbejdet en højere tolerance og dermed har behov for større mængde stof i forhold til hvad Politiet sædvanligvis betragter som bestemt til eget forbrug.

4. Brugernes Akademi anbefaler at kendskabet til advarselsreglen og fritagelseszoner indskærpes i landets politikredse

Brugernes Akademi taler dagligt med stofbrugere i hele landet og her tegner der sig et tydeligt billede: Jo længere væk man kommer fra hovedstaden, jo færre myndighedspersoner har kendskab til advarselsreglen, også omtalt som "det gule kort" (gult rettighedskort i hævekortsstørrelse udgivet af Stenbroens Jurister og Gadejuristen).

"Betjenten sagde at det gule kort bare var en københavnerting og slet ikke gælder udenfor hovedstaden" (citater fra stofbruger, Midtjylland)

I Danmark er der generelt stor tillid til myndighederne. Denne tillid fordrer et særligt ansvar hos bl.a. Politiet i forhold til at alle ansatte skal have kendskab til gældende lovgivning og aldrig være i tvivl om lovens tekst. Med den kommende præcisering i lov om euforiserende stoffer er det således vigtigt at den udmøntende myndighed har grundigt kendskab til undtagelsesbestemmelserne. Politiet får dermed et særligt ansvar for at sikre at deres ansatte i alle politikredse anvender loven korrekt. Brugernes Akademi anbefaler at kendskabet til loven og hvorledes den administreres dels indgår i undervisning på Politiskolen, dels opfriskes i et fast tidsinterval for uddannet personale.

Justitsministeriet er velkommen til at kontakte Brugernes Akademi for yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Brugernes Akademi
Stofbrugernes interesseorganisation

Brugernes Akademi · Dannebrogsgade 14, kld. · 1660 København V

CVR-nr: 34389071 · Bank: reg: 8401 konto: 1289 117

Mail: info@brugernesakademi.dk · Tlf.: **20 37 72 64** · Web: brugernesakademi.dk

Facebook: [@brugernesakademi](https://www.facebook.com/brugernesakademi) · Twitter: [@brugernes](https://twitter.com/brugernes) · Instagram: [@brugernes.akademi](https://www.instagram.com/brugernes.akademi)

Justitsministeriet

Præsidenten
Domhuset, Nytorv 25
1450 København K.
Tlf. 99 68 70 15
CVR 21 65 95 09
adm.kbh@domstol.dk
J.nr. 24/06633

Den 12. marts 2024

Ved en mail af 7. marts 2024 har Justitsministeriet anmodet om eventuelle bemærkninger over udkast til forslag til lov om ændring af euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

Jeg skal i den anledning på byretspræsidenternes vegne oplyse, at byretterne ikke har bemærkninger til udkastet.

Der henvises til j.nr. 2024 - 0206.

Høringssvaret er tillige sendt i kopi til Domstolsstyrelsen.

Med venlig hilsen

Nikolaj Aarø Hansen

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt til: strafferetskontoret@jm.dk og mahe@jm.dk

Vesterbrogade 32
1620 København V

Telefon 33 43 70 00
mail@danskeadvokater.dk
www.danskeadvokater.dk

Dato 2. april 2024

Dok.nr. D-2024-012101

Høringsvar over lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Danske Advokater takker for muligheden for at afgive høringssvar. Dette høringssvar er udarbejdet i samarbejde med Danske Advokaters Retssikkerhedsudvalg.

Overordnede bemærkninger

Lovforslagets formål er at sikre, at udsatte borgere med stærk stofafhængighed ikke mødes med bødestraffe for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, men i stedet meddeles tiltalefrafald (advarsel), når sociale forhold taler for det, og besiddelsen af stofferne er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer, samt at tydeliggøre og udvide de situationer, hvor der ikke skal ske strafforfølgning for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når besiddelsen sker med henblik på indtagelse i et stofindtagelsesrum.

Der er således primært tale om en tydeliggørelse af de allerede gældende regler for, hvornår socialt udsatte og stofafhængige borgere ikke skal mødes med de – særligt i gentagelsestilfælde – betydelige bødestraffe, men skal meddeles en advarsel også i gentagelsestilfælde.

Der har løbende været rapporteret om, at den forudsatte anvendelse af advarsel (tiltalefrafald) over for socialt udsatte og stofafhængige borgere, der blev indført i 2007, ikke i fuldt omfang har været implementeret, og at disse borgere således alligevel er blevet mødt med bødestraffe. Danske Advokater finder det på den baggrund positivt, at reglerne nu tydeliggøres, og at det samtidig understreges, at der altid skal meddeles advarsel (tiltalefrafald), når en person i den omfattede persongruppe besidder euforiserende stoffer til eget forbrug.

Samtidig finder Danske Advokater det positivt, at det i lovforslagets bemærkninger understreges, at det er politiets ansvar, at sagerne oplyses i tilstrækkeligt omfang, så det kan vurderes, om sagen skal afsluttes med advarsel (tiltalefrafald), også henset til domstolenes mulighed for at vurdere sanktionen under den forenkede bødeproces.

Endelig finder Danske Advokater det positivt, at reglerne om strafforfølgning for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når besiddelsen sker med henblik på indtagelse i et stofindtagelsesrum, tydeliggøres og udvides, så der sikres en ensartet praksis, og så den politimæssige indsats ikke modvirker den sundhedsfaglige indsats i stofindtagelsesrummene.

Danske Advokater står gerne til rådighed for uddybende spørgsmål eller dialog.

Med venlig hilsen

Charlotte Hvid Olavsgaard
Specialkonsulent
cho@danskeadvokater.dk

From: Liva Hartvig Hansen <LIVHH@regioner.dk>
Sent: 02-04-2024 13:00:03 (UTC +02)
To: £Strafferetskontoret (951s18) <Strafferetskontoret@jm.dk>
Cc: Maya Erhard Huniche <mahe@jm.dk>; Julie Kjærgaard <JULIK@regioner.dk>
Subject: Høringsvar over udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) - Sags. nr. 2024-02060

Til Justitsministeriet

Danske Regioner har ingen bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

Med venlig hilsen
Liva Hartvig Hansen

Student
Team Psykiatri og Social
Center for Sundheds- og Socialpolitik (SUS)
M 23616403
E livhh@regioner.dk

Dampfærgevej 22
2100 København Ø
T 35 29 81 00

From: Anders Raagaard <AndersRaagaard@VestreLandsret.dk>
Sent: 03-04-2024 08:53:48 (UTC +02)
To: £Strafferetskontoret (951s18) <Strafferetskontoret@jm.dk>
Cc: Maya Erhard Huniche <mahe@jm.dk>; Mikael Sjöberg
<MikaelSjoeberg@OestreLandsret.dk>
Subject: Hørings svar - sagsnr. 2024-02060

Til Justitsministeriet – Strafferetskontoret

Ved mail af 7. marts 2024 har Justitsministeriet hørt Dommerforeningen over et udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

Udkastet har været drøftet i Dommerforeningens bestyrelse og giver ikke foreningen anledning til bemærkninger.

Der henvises til ministeriets sagsnr. 2024-02060.

På vegne af

Mikael Sjöberg
Landsdommer/Formand for Den Danske Dommerforening

Med venlig hilsen

Anders Raagaard
Landsdommer

Vestre Landsret
Asmildklostervej 21
8800 Viborg.
Tlf.: + 45 99 68 80 00
www.VestreLandsret.dk

From: Celeste Sophia Enroth <CEEN@domstolsstyrelsen.dk>
Sent: 04-04-2024 09:45:23 (UTC +02)
To: £Strafferetskontoret (951s18) <Strafferetskontoret@jm.dk>
Cc: Maya Erhard Huniche <mahe@jm.dk>
Subject: Vedr. høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer

Til Justitsministeriet

Justitsministeriet har ved mail af 7. marts 2024 anmodet Domstolsstyrelsen om eventuelle bemærkninger til udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) med Justitsministeriets jr.nr. 2024-0206.

Udkastet giver ikke Domstolsstyrelsen anledning til bemærkninger.

Med venlig hilsen

Celeste Enroth
Fuldmægtig
Tlf. 23 61 94 13
ceen@domstolsstyrelsen.dk

Domstolsstyrelsen

Jura og Forretning
Amagerfælledvej 56
2300 København S
Tlf. (hovednr.): 70 10 33 22
www.domstol.dk

Høringsvar over Justitsministeriets udkast til forslag til lov om ændring af euforiserende stoffer (tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Fagligt selskab for Addiktiv Sygepleje ser nærværende udkast til forslag om ændring som en positiv udvikling, der med en tydeliggørelse af advarselsreglen tilgodeser udsatte stofafhængige og overordnet set vil medvirke til at forebygge yderligere kriminalisering og stigmatisering af denne målgruppe.

Denne tydeliggørelse medfører også en anerkendelse af, at brug af rusmidler, og afhængighed heraf, er en kompleks tilstand, som kan have store konsekvenser både på individ- og samfundsniveau, og at disse konsekvenser, hvis de søges løst via straf, medvirker til fastholde målgruppen i en særligt udsat position, både fysisk, psykisk og socialt.

Dog ser vi også stadig mulighed for, at loven kan have en utilsigtet indflydelse og fortsat medvirke til en stigmatisering af målgruppen, som, på trods af en generel positiv indstilling til ændringerne, skaber en bekymring for målgruppen.

Sociale forhold

De sociale forhold har betydning for, om en advarsel kan meddeles for besiddelse af rusmidler i stedet for straf. En måde til at vurdere, om en borgers sociale forhold er berettiget til at få meddelt en advarsel, er ud fra borgerens indkomst. Hvis borgeren modtager kontanthjælp eller førtidspension, vil borgeren typisk være berettiget til at få meddelt en advarsel. Det modsatte gør sig gældende, hvis borgeren derimod får dagpenge eller har en arbejdsindtægt.

Bekymring: Borgere med stærk afhængighed, som får dagpenge eller har en arbejdsindtægt, vil fortsat blive straffet for besiddelse af rusmidler. Der er bekymring for, om dette kan få en negativ indflydelse på incitamenter til at komme i beskæftigelse, og som følge heraf muligheder for at blive inkluderet i samfundet. Desuden er en større del af de borgere, som lovforslaget stiler mod, borgere der er i beskæftigelse via det Sociale Frikort, ligesom flere rusmiddelbrugere bliver ældre, og dermed er i målgruppen for pension. Ændringerne tydeliggør ikke, hvordan en sådan økonomisk situation har indflydelse på, om der bør være tale om en advarsel eller en bødestraf for besiddelse til eget brug.

Geografiske forhold

Lovforslaget beskriver hvordan advarselsreglen er gældende, såfremt den enkelte befinder sig i områder i nær afstand til stofindtagelsesrum, og hvor det kan påvises, at borgeren er på vej til et sådant.

Bekymring: Ved at beskrive et afgrænset geografisk område, indskrænker det også den borgergruppe der vil kunne være i målgruppe for at modtage advarsel for besiddelse til eget brug. Stofindtagelsesrum er tilbud der findes i få kommuner, og der er samtidig borgere som, fx pga. manglende økonomisk råderum til transport eller nedsat mobilitet, ikke har mulighed for at anvende disse, men i stedet benytter sig af andre lokationer til stofindtag (fx eget hjem). Det står i lovforslaget ikke tydeligt frem, om disse borgere vil kunne komme i betragtning til advarsel, eller om der her, pga. geografi, vil være tale om fastholdelse af bødestraf til den enkelte, på trods af at de opfylder de øvrige kriterier for advarsel.

Faglige skøn i håndhævelse af loven

I lovforslaget er det politiet, som har en stor del af ansvaret for, at lovgivningen bliver fulgt, ud fra deres faglige skøn og muligheder for indhentning af oplysninger. F.eks. foreslås det, at det er politidirektøren, som skal udpege det geografiske område, hvor man kan argumentere for, at en borger er på vej til et stofindtagelsesrum. Det er politiet, som må vurdere ud fra skøn, erfaringer og muligheder for indhentning af oplysninger, om en borger opfylder kriterierne for at kunne få en advarsel meddelt, i stedet for at blive sanktioneret.

Bekymring: Vurderinger der beror på faglige skøn er naturligvis en uundgåelig metode, når der er tale om mennesker der udfører en funktion. Samtidig medfølger et sådant skøn på individniveau, mulighed for at erfaringer og personlige holdninger kan have indflydelse på vurderingen, og medføre en øget risiko for fejlvurderinger. Dette på trods af, at ændringerne stiler mod en mere klar og tydelig lovgivning, ser vi stadig at der er rum til fejlskøn.

Denne bekymring kan evt. imødekommes ved, at der, når der er tale om bødestraf, ligeledes skal meddeles den enkelte hvilke muligheder for indsigelser der er, såfremt der er tvivl om, om der i situationen bør gives en advarsel.

Afsluttende bemærkning fra Fagligt Selskab for Addiktiv Sygepleje:

Når nogle borgere, med stærk afhængighed af rusmidler, fortsat vil blive sanktioneret for besiddelse af rusmidler pga. deres indkomst, vil det bidrage til at fastholde et stigmatiserende perspektiv på stofbrugere som værende kriminelle og afvigere fra accepterede normer og værdier. Det er vores vurdering, at der fortsat er behov for en kritisk tilgang til det dominerende perspektiv på stofbrugere og afhængighed, og hvordan det har indflydelse på livskvalitet og muligheder for at indgå aktivt i samfundet. Perspektiver som bl.a. skabes gennem lovgivning. Der opfordres til et større fokus på, hvordan skadesreducerende tilgange kan være en metode til at anerkende udsatte stofafhængige, hvor stoffrihed ikke altid er en mulighed. Oplevelsen af det gode liv er individuelt, og det er muligt at opnå livskvalitet trods stofafhængighed – i særdeleshed hvis samfundet er indordnet til det.

Med venlig hilsen,

Fagligt Selskab for Addiktiv Sygepleje

From: Lene Annette Norberg <lano@odense.dk>
Sent: 03-04-2024 13:58:44 (UTC +02)
To: £Strafferetskontoret (951s18) <Strafferetskontoret@jm.dk>
Cc: Maya Erhard Huniche <mahe@jm.dk>; Sidsel Pernille Staberg <spst.fas@DADL.DK>; gam@dadl.dk <gam@dadl.dk>
Subject: hørings svar til udkast til forslag til lov om ændring af "lov om euforiserende stoffer"

Hermed fremsendes Foreningen af kommunallægers (FAKL's) hørings svar til forslag til lov om ændring af "Lov om euforiserende stoffer"

Grundlæggende, ser kommunallægerne det som et godt lovforslag om tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum, som Justitsministeriet har sendt i høring, og som forventes at kunne gøre hverdagen for socialt udsatte stofbrugere mere tålelig.

FAKL skønner således at det bliver en forbedring - eller i hvert fald en finjustering af den nuværende lovgivning- til gavn for brugerne af stofindtagelsesrummene.

Hvis forslaget vedtages, er det vigtigt at sikre at indholdet i den nye lovgivning formidles i en form, som både kan modtages og forstås af målgruppen.

Det er desuden en overvejelse, hvordan loven omsættes til praksis, da der nu lægges op til, at politimesteren bestemmer, hvilke gader omkring stofindtagelsesrummet, det er lovligt at opholde sig i med stoffer på sig. Kan det betyde at der kan ske ændre sig fra dag til dag, eller i en given situation? Og hvorledes sikres brugerne viden herom, hvis der sker sådanne ændringer? Det er jo en særlig sårbar målgruppe, som det kan være vanskeligt at sikre, får den relevante viden rettidigt.

Hvilke begrænsninger forventes der at blive i anvendelsen af denne nye lovgivning, hvis man som stofbruger ikke ønsker, at politiet indhenter oplysninger om ens stofbrug og eventuelle afhængighed fra kommunen eller andre dele af sundheds/behandlersystemet?

Vi kan oplyse at FAKL deltog ved Stenbroens Juristers lovtekniske gennemgang med Justitsministeriet d. 20. marts, og skønner det har været et værdifuldt supplement til en rent skriftlig høring.

Med venlig hilsen

Lene Annette Norberg
Socialoverlæge og formand for FAKL

lano@odense.dk

ODENSE KOMMUNE
Politik, Strategi og Udvikling

From: Aud í Soylu <aud.soylu@hmr.fo>
Sent: 14-03-2024 09:56:39 (UTC +02)
To: £Strafferetskontoret (951s18) <Strafferetskontoret@jm.dk>
Cc: Maya Erhard Huniche <mahe@jm.dk>; Nella Festirstein <nellaf@lmr.fo>
Subject: Høringssvar: Høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) J.nr. 2024-0206

Til Justitsministeriet,

Heilsumálaráðið har modtaget ovenfornævnte lovforslag i høring.

Eftersom der er tale om et lovforslag der skal forelægges Folketinget, og ikke en kongelig anordning, der skal forelægges Lagtinget, tager de færøske myndigheder foreløbigt stilling til ikrafttrædelsesbestemmelsen.

Iht. § 3 i lovforslaget, kan loven ved kongelig anordning helt eller delvis sættes i kraft for Færøerne med de ændringer, som færøske forhold tilsiger.

Heilsumálaráðið har noteret sig, at der her er tale om et område, der ikke er overgået til færøske myndigheder som særanliggende iht. hjemmestyrelovgivningen.

Det er derfor muligt at sætte loven i kraft for Færøerne ved kongelig anordning og ikrafttrædelsesbestemmelsen er derfor korrekt.

Med venlig hilsen

På vegne af Sundhedsministeriet på Færøerne

/Aud í Soylu
Koordinator

Heilsumálaráðið/Ministry of Health
Eirargarður 2 • 100 Tórshavn • Faroe Islands
Tel. +298 304050 • Mobile +298 734004
aud.soylu@hmr.fo • www.hmr.fo

Justitsministeriet

Att. strafferetskontoret@jm.dk og
mahe@jm.dk

Gadejuristen
The Street Lawyers

Værnedamsvej 7a, 1. sal
1819 Frederiksberg C

T 33310075

kontakt@gadejuristen.dk
www.gadejuristen.dk

CVR: 25048482

3. april 2024

Høringssvar fra Gadejuristen

Udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Gadejuristen skal indledningsvist takke for muligheden for at afgive høringssvar.

Indledningsvist bemærker Gadejuristen, at forslaget er længe ventet og et skridt i den positive retning.

Det har aldrig hjulpet at straffe stofbrugere for at være i besiddelse af stof til eget brug, og det kommer aldrig til det. Overordnet set anser vi den nugældende advarselsregel for at have manglende effekt, og en fuld afkriminalisering for besiddelse af mindre mængder stof til eget forbrug vil være den mest egnede løsning for vores målgruppe.

Gadejuristen har historisk set gentagne gange henvendt sig til Justitsministeren og Folketingets Retsudvalg for at sætte fokus på blandt andet den manglende implementering af advarselsreglen siden dens indførelse. På trods af dette viser tal fra Rigsadvokaten tilsendt Gadejuristen, at der generelt er få sager, der afsluttes med en advarsel. Når det af udkastet til lovforslaget (side 5-6, pkt. 2.1.2) derfor fremgår, at politiet i almindelighed har et godt kendskab til den gruppe af personer, hvor både de sociale hensyn og karakteren af den stærke stofafhængighed taler for anvendelse af en advarsel, må vi desværre erklære os dybt uenige heri.

Gadejuristen har produceret et gult rettighedskort, hvoraf kriterierne for advarselsreglen efter den nuværende lovgivning fremgår. Dette kort kan borgerne have med sig fysisk og forelægge politiet, når de bliver stoppet med euforiserende stoffer på sig, for at oplyse politiet om deres rettigheder. At

vi i Gadejuristen udleverer tusindvis af gule kort årligt understreger i høj grad den manglende implementering af advarselsreglen i praksis.

Vi oplever desværre stadig alt for ofte, at borgerne i målgruppen både får udstedt bøder uretmæssigt og ikke bliver hørt af politiet. Vores målgruppe beretter ofte om, at politiet ved fremvisning af rettighedskortet, griner ad dem efterfulgt af nedladende – og uvidende - sætninger såsom, *”denne regel gælder ikke her”*, *”det gælder altså kun i København”*, *”glem det, din gamle narkoman!”*, *”du kan jo bare klage over det”*. I stort set alle tilfælde, hvor Gadejuristen indgår som partsrepræsentant for borgere, der har fået en bøde for besiddelse af euforiserende stoffer (til eget forbrug), medfører vores indsigelser, at bøden frafalder, hvilket i tråd med det ovenstående understreger, at der sker alt for meget ulovlig politipraksis rundt omkring i landet.

Dette er særligt kritisabelt med målgruppen for øje. En målgruppe, der oplever sjældent at blive mødt og hørt af politiet – og som slet ikke har overskuddet til at klage over en bøde – eller kontakte en retshjælp i rette tid. Hvis de altså overhovedet bemærker, at bøden kommer frem – det kan være særdeles udfordrende, når man bl.a. kan være sundhedsmæssigt og socialt udfordret, digitalt fritaget, hjemløs og/eller ikke i stand til at læse post.

Det gule kort er et klokkeklart bevis på nødvendigheden af, at politiet er bekendt med (og overholder loven) i deres arbejde, og alene dét faktum, at der er behov for at sikre, at vores borgere kan oplyse politiet om loven – og borgernes deraf afledte rettigheder – er på alle måder dybt tragikomisk og et stort retssikkerhedsmæssigt problem. Vi er derfor også stærkt bekymrede for at også den foreslåede lovændring, vil have en tilsvarende ineffektivitet, og stiller os overordnet kritiske overfor, hvordan det sikres, at de foreslåede ændringer, udmøntes i overensstemmelse med den politiske hensigt i praksis hos politikredsene rundt omkring i landet. Dette særligt henset til, at sagerne på dette område behandles efter den forenkede bødesagsproces, hvis der ikke sker en indsigelse.

Vi føler en manglende tillid til politi, anklagemyndighed og domstole på dette område, og på den baggrund er det nødvendigt også at henstille til, at målgruppen imødekommes ved, at klagefristen i disse bødesager bliver forlænget til minimum 6 måneder og med mulighed for fristoverskridelse i tilfælde, hvor der ikke i politirapporten fremgår en saglig vurdering af de sociale og sundhedsmæssige forhold.

Vi har desuden følgende bemærkninger:

Ad ’advarselsreglen’

Gadejuristen ser særdeles positivt på, at ordet ’advarsel’ udgår af den foreslåede § 3, stk. 4. I ordet ’advarsel’ ligger der en formaning om, at der på et senere tidspunkt vil komme en straf. Dette var historisk set tilfældet, men er det ikke længere, da reglen også gælder i gentagelsestilfælde. Gadejuristen foreslår, at bestemmelsen i stedet fremover bliver omtalt som ’undtagelsesreglen’.

”Bør” og ”skal”

Gadejuristen finder det særdeles positivt, at der i den foreslåede § 3, stk. 4, står *”Tiltalefrafald skal meddeles”*.

Det er knap så positivt, at der i et afsnit (side 7, pkt. 2.1.2) står, *”Politiet bør vejlede borgeren om muligheden for at modtage et tiltalefrafald, hvis betingelserne herfor er opfyldt, så den pågældendes manglende kendskab til muligheden ikke risikerer at indebære, at relevante oplysninger herom ikke fremkommer. Politiet bør endvidere i tvivlstilfælde undlade at søge sagen afgjort med et bødeforelæg på stedet, men bør i stedet anlægge en forsigtig tilgang, så der tages mest muligt hensyn til denne gruppe af særligt udsatte borgere.”*

”Bør” er ikke godt nok. Det må forventes, at politiet udfører deres arbejde ordentligt, og vi opfordrer kraftigt til, at dette erstattes med *”skal”* i tråd med de øvrige afsnit.

Ad strafforfølgning ved stofindtagelsesrum og offentliggørelse af det geografiske område – de foreslåede §§ 3 b, stk. 2 og 3.

Af den foreslåede § 3 b, stk. 2, nr. 1 og 2 fremgår, at der ikke skal ske strafforfølgning for målgruppen, hvis de befinder sig i eller er i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum eller er på vej til et stofindtagelsesrum med henblik på indtagelse af stoffet. Det er politidirektøren eller en bemyndiget hertil, der udpeger dette område, jf. den foreslåede § 3 b, stk. 3, og det fremgår (side 13, afsnit 2.2.3), at beslutningen skal offentliggøres og indeholde en angivelse af området, eksempelvis i form af en offentliggørelse på politikredsens hjemmeside.

Vi foreslår, at der yderligere indgår nogle krav til offentliggørelsen, der også inddrager målgruppen selv, da vi af erfaring ved, at det ofte er borgerne, der må minde politiet om særreglerne. Disse nærområder kan f.eks. printes og hænges op fysisk i stofindtagelsesrummene, på væresteder o. lign., da mange af borgerne ikke er digitale og ingen nytte har af online oplysningskampagner – slet ikke når de fremgår på politiets egen hjemmeside.

Vi stiller også spørgsmålstegn ved, hvordan politiet i praksis vil håndhæve disse regler for borgere, der umiddelbart kommer langvejs fra? Det kan eksempelvis være borgere, der har taget kortere ophold uden for nærområder til et stofindtagelsesrum – eksempelvis på flexklinikken beliggende i Bispebjerg - og er på vej retur til H17 i København i besiddelse af euforiserende stoffer?

Og hvad sker der ligeledes i praksis, når stofindtagelsesrummene i kortere perioder holder lukket?

Politiets kontrol ved stofindtagelsesrum

Det fremgår (s. 11 afsnit 2.2.1), at politiet kan føre kontrol ved stofindtagelsesrummene, blandt andet for at sikre, at der ikke sker videreoverdragelse af euforiserende stoffer på stedet.

Gadejuristen mener, at politiets ressourcer kan bruges langt bedre, end at prøve på at forhindre

noget, der er lige så sikkert som at der bliver sagt ”amen” i folkekirken. Derudover lægges der op til i forslaget, at stofindtagelsesrummene er ’safe spaces’, hvor stofbrugere kan være i fred for den evige fordømmelse, de møder i samfundet. Gadejuristen har lagt hovedet i blød, men vi kan simpelthen ikke komme med en god grund til, at politiet skal føre kontrol med videreoverdragelse ved stofindtagelsesrummene.

Beslaglæggelse og konfiskation

Gadejuristen mener, at også målgruppen for den foreslåede § 3, stk. 4, bør fritages for at få beslaglagt og konfiskeret sine euforiserende stoffer af politiet, uagtet om de befinder sig eller er på vej til et stofindtagelsesrum, og uagtet om de stoffer, de måtte have på sig, ikke kan indtages i det pågældende stofindtagelsesrum. Denne målgruppe er – udover at være stærkt afhængige af euforiserende stoffer - på kontanthjælp eller førtidspension (”sociale forhold”), der medfører, at de ikke kan betale den eventuelle bøde, som besiddelsen af stofferne vil medføre. Det giver sig selv, at beslaglæggelse og konfiskation af stofferne, vil få mindst lige så indgribende konsekvenser for denne målgruppe som en eventuel bøde, fordi de skal finansiere nye livsnødvendige stoffer. At tage stofferne fra stofbrugere, gør dem ikke stoffri, men presser dem alene ud i øget illegal stofhandel og øget følgekriminalitet, forøger deres gæld og med høj risiko for, at de ikke kan få de basale behov dækket samtidig. Alle elementer, der forværrer borgernes fysiske og psykiske helbred og som ud fra et samfundsøkonomisk perspektiv på ingen måder giver mening.

Det fremstår særdeles selvmodsigende, at denne målgruppe ikke inddrages i konfiskationsreglerne, når Justitsministeriets selv angiver, at der er brug for gennemgående indsatser for at sikre værdigheden for denne gruppe ved at give dem særvilkår, og at bøder ikke fjerner stofafhængigheden (side 6, pkt. 2.1.2).

Dette formål bør også indtænkes i konfiskationsreglerne, så der ikke skabes unødvendig forskelsbehandling for de stofbrugere, der ikke anvender eller opholder sig i nærheden af en stofindtagelsesrum. Dette særligt taget i betragtning af de få stofindtagelsesrum, vi har på landsbasis.

Bevisbyrde og politiets forpligtelser ved tvivlstilfælde

Overordnet ser Gadejuristen positivt på, at det fremgår eksplicit af forarbejderne, at det ikke er borgerens ansvar at løfte bevisbyrden for, at den pågældende er omfattet af ordningen, at politiet skal vejlede borgeren om muligheden for at modtage tiltalefrafald, hvis betingelserne herfor er opfyldt. Ydermere er det positivt, at det fremgår, at politiet ved tvivlstilfælde skal undlade at søge sagen afgjort med et bødeforlæg på stedet og tage mest mulighed hensyn til målgruppen. Et savnet tiltag, hvis hensigt er at styrke retssikkerheden for målgruppen.

Gadejuristen stiller dog spørgsmålstegn ved, hvordan Justitsministeriet har tænkt sig at sikre, at politiet overholder dette i praksis? Vores erfaring med politiet i disse typer af sager er, at selv den

nuværende advarselsregel, der eksplicit fremgår af loven, ikke bliver overholdt, og at politiet ikke oplyser sagen tilstrækkelig til at vurdere, om der skal gives en advarsel frem for en bøde. I alt for mange sager har politiet på ingen måder forholdt sig til borgerens sociale forhold, og politiet har ikke forsøgt at kontakte de sundhedspersoner, der vil kunne oplyse om stofafhængigheden. Som konsekvens heraf sker der et utal af uretmæssige afgørelser.

For de mest udsatte borgere, som Gadejuristen er i kontakt med, opleves lokalpolitiet i mange tilfælde direkte chikanerende med daglige eller ugentlige ransagninger, hvilket er direkte modstridende med politiets egentlige virke. Det er derfor et alvorligt problem, når det forudsættes i forarbejderne, at politiet har et godt kendskab til målgruppen, da det på ingen måder stemmer overens med virkeligheden for mange i vores målgruppe.

Vi savner derfor konkrete tiltag til løbende kontrol af politiets skøn og overholdelse af deres forpligtelser i disse sager samt en angivelse af, hvilke konsekvenser manglende overholdelse vil få.

Konkret vurdering ved besiddelse af en større mængde end de vejledende grænser for euforiserende stoffer til eget forbrug

Gadejuristen ser overordnet positivt på, at det eksplicit fremgår (side 8, pkt. 2.1.3), at politiet skal foretage en konkret vurdering af, om borgerens mængde af euforiserende stoffer i det enkelte tilfælde kan være til eget forbrug på trods af, at mængden overskrider de vejledende grænser herfor, henset til at målgruppen i mange tilfælde har en højere tolerance.

Vi savner dog, som også påpeget i tidligere afsnit, eksplicitte tiltag til, hvordan det sikres, at politiet overholder dette i praksis? Der henvises til (side 21, bemærkningerne til nr. 2), at det indledningsvist vil være overladt til et konkret politifagligt skøn, om besiddelsen vurderes at være til eget forbrug, og at vurderingen skal foretages på samme måde som ved øvrige overtrædelser af lovgivningen om euforiserende stoffer. I de sager, vi er partsrepræsentant i på dette område, er der sjældent foretaget konkrete politifaglige skøn.

Hvordan vil der føres løbende kontrol med, at politiet foretager en konkret vurdering af, om mængderne af euforiserende stoffer kan være til eget forbrug i det enkelte tilfælde, og hvilke konsekvenser vil manglende overholdelse heraf medføre?

Implementeringsomkostninger

Det fremgår af det sammenfattende skema, at der ikke vil være nogle implementeringsomkostninger forbundet med lovforslaget. Dette undrer Gadejuristen, da politiet skal uddannes i, hvordan undtagelsesreglerne skal anvendes. Med den nuværende 'advarselsregel' som har eksisteret siden år 2007, har det danske politi haft 17 år til at lære, hvordan reglen anvendes i praksis. Det er imidlertid ikke lykket at uddanne politibetjentene tilstrækkeligt i praksis, da vi stadig ser flere eksempler på betjente, der ikke ved, at 'advarselsreglen' findes, eller som misforstår den. Det giver derfor anledning til bekymring hos Gadejuristen, når det i forslaget beskrives, at de økonomiske

konsekvenser vil kunne håndteres indenfor den eksisterende ramme, da denne langt fra er acceptabelt.

Spørgsmål til dette brev kan rettes til undertegnede.

Med venlig hilsen
Gadejuristen

The Street Lawyers
GADEJURISTEN
HARDCOREHARMREDUCER

Værnedamsvej 7A, 1.
DK-1819 Frederiksberg C
Tlf.nr. + 45 33 31 00 75
Mail: kontakt@gadejuristen.dk
www.gadejuristen.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K
E-mail: strafferetskontoret@jm.dk
Kopi: mahe@jm.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
MOBIL 91325719
MIKL@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

DOK. NR. 24/00670-3

4. APRIL 2024

HØRINGSSVAR OVER LOVUDKAST OM TYDELIGGØRELSE AF ADVARSELSREGLEN M.V.

Justitsministeriet har ved e-mail af 7. marts 2024 anmodet om Institut for Menneskerettigheds eventuelle bemærkninger til udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

Med lovudkastet tydeliggør Justitsministeriet den såkaldte advarselsregel i lov om euforiserende stoffer, så reglen mere præcist angiver, hvordan bestemmelsen skal anvendes i praksis. Samtidig tydeliggør og udvider lovudkastet, at personer over 18 år med stærk stofafhængighed ikke skal strafforfølges for at besidde euforiserende stoffer til eget forbrug, som skal indtages i et stofindtagelsesrum.

Det fremgår af lovudkastet, at persongruppen er særligt udsatte borgere, hvis stærke stofafhængighed ikke helbredes ved, at de idømmes bøder for at besidde euforiserende stoffer til eget forbrug. Der er tværtimod behov for ved gennemgående indsatser at sikre værdigheden for denne gruppe ved at give dem særvilkår, når besiddelsen af euforiserende stoffer til eget forbrug er et direkte udslag af deres egen afhængighed (lovudkastets almindelige bemærkninger, pkt. 2.1.2).

Institut for Menneskerettigheder forstår lovudkastet sådan, at det er Justitsministeriets hensigt at skabe bedre og klarere rammer for, at de eksisterende regler i højere grad anvendes.

Instituttet finder det særdeles positivt, at det i lovudkastets bemærkninger i detaljer er beskrevet, hvordan politiet skal anvende reglerne. Det fremgår bl.a., at hvis politiet er i tvivl om, hvorvidt advarselsreglen finder anvendelse, så kan sagen ikke afgøres på stedet med en bøde. Politiet skal i stedet sørge for at oplyse sagen, så det ikke

er borgerens ansvar at løfte dokumentationsbyrden for, at der ikke skal gives en bøde (lovudkastets specielle bemærkninger til nr. 2).

Reglerne har til hensigt at sikre, at personer med stærk stofafhængighed af hårde euforiserende stoffer i visse situationer ikke straffes for besiddelse og indtagelse. Sådanne reglerne mindsker risikoen for, at generelle regler om straf for besiddelse af euforiserende stoffer øger udsathed for en i forvejen særligt udsat gruppe.

Henset til persongruppens udsathed og det forhold, at der i vidt omfang er tale om en justering af regler, som har været gældende siden juli 2007 (advarselsreglen) og juli 2012 (indtagelse i et stofindtagelsesrum), vurderer instituttet, at det vil være nyttigt, at Justitsministeriet følger op på, om loven – hvis den vedtages – har ført til ændringer i praksis. Det bør ske på baggrund af erfaringer med lovændringen fra relevante myndigheder og civilsamfundsaktører.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler, at Justitsministeriet efter en kortere årrække evaluerer, om loven har medført ændringer i praksis.

Med venlig hilsen

Mikkel Lindberg Laursen

CHEFKONSULENT

Høringssvar vedrørende:

Udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer

Kirkens Korshær takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Landet over hjælper og møder Kirkens Korshær mennesker i social udsathed med stofbrug. Det gør vi i vores stofindtagelsesrum i Aarhus, Odense og Vejle men også i vores andre sociale tilbud såsom dag- og natvarmestuer samt herberger.

Der er tale om en gruppe af de allermest socialt udsatte mennesker i Danmark, der i høj grad har behov for at blive mødt af en helt anden indsats og et helt andet menneskesyn, end de bliver mødt af i dag. Derfor støtter Kirkens Korshær regeringens ønske om at sikre mere værdighed for mennesker med stærk afhængighed af stoffer.

Advarselsreglen

Der er ingen tvivl om, at straf af de mest udsatte stofbrugere ofte blot forværrer udsatheden og skaber gæld. Kirkens Korshær bakker derfor op om den foreslåede tydeliggørelse af advarselsreglen i lovgivningen, der skal sikre, at der meddeles tiltalefrafald for besiddelse af stoffer til eget forbrug, når betingelserne er opfyldt.

Særlige regler om strafforfølgning og stofindtagelsesrum

Kirkens Korshær bakker ligeledes op om den foreslåede lovændring, der skal tydeliggøre og udvide i hvilket omfang, der ikke skal ske strafforfølgning for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når besiddelsen sker med henblik på indtagelse i et stofindtagelsesrum.

Kirkens Korshær opfordrer samtidig til, at de særlige regler om strafforfølgning i nærheden af stofindtagelsesrum udvides geografisk til hele Danmark. Så socialt udsatte over hele landet kan besidde stoffer til eget forbrug uden konfiskering.

Det er Kirkens Korshærs erfaring, at konfiskering af stoffer til eget forbrug fører til yderligere udsathed. For når stoffer bliver konfiskeret og afhængigheden samtidig er stor, så bliver konsekvensen, at stofferne skal skaffes med det samme igen. Det ender ofte i desperation og kriminalitet for at skaffe penge.

Konfiskering gør dermed kun ondt værre. Det gælder, hvis man som social udsat stofbruger befinder sig i umiddelbar nærhed af eller er på vej til et af Danmarks fem stofindtagelsesrum. Men det gælder også, hvis man som social udsat stofbruger ikke er i nærheden af et stofindtagelsesrum. Derfor en opfordring til at gøre op med forskelsbehandlingen af stofbrugere, der opholder sig langt fra de få steder i landet, hvor der er stofindtagelsesrum i dag.

Kirkens Korshær er 450 ansatte og 9000 frivillige, som blandt andet driver varmestuer, herberger og genbrugsbutikker med glæde. Vores arbejde er baseret på det kristne menneskesyn og støttes af stat og kommuner, men finansieres grundlæggende af private midler, doneret af mennesker, som tror på den store værdi af de små, gode øjeblikke.

Værdighed for stofbrugere gennem flere stofindtagelsesrum

Som led i regeringens arbejde for at sikre mere værdighed for mennesker med stærk afhængighed af stoffer, opfordrer Kirkens Korshær til, at regeringen afsætter statslige midler til oprettelse af flere mindre stofindtagelsesrum i Danmark, der er placeret i sammenhæng med andre sociale indsatser.

I dag er stofbrugeres adgang til stofindtagelsesrum begrænset. Udover Kirkens Korshærs tre stofindtagelsesrum i henholdsvis Aarhus, Odense og Vejle er der to stofindtagelsesrum i København. At der kun er stofindtagelsesrum i fire byer i Danmark betyder, at stofbrugere i en stor del af landet fortsat ikke har mulighed for at indtage egne medbragte stoffer under værdige og livsreddende forhold. Selvom behovet er der. Fx i større byer som Esbjerg og Aalborg.

Konkret foreslår Kirkens Korshær statslige midler til mindre stofindtagelsesrum, der er placeret i sammenhæng med andre sociale indsatser som fx varmetuer og sundhedsrum. Årsagen er, at Kirkens Korshær har gode erfaringer med modellen. Den tætte placering giver værdifulde muligheder for relationsarbejde. Det skaber stor tillid, der medvirker til, at Kirkens Korshær kan hjælpe stofbrugere med det, de ønsker hjælp til. Fx brobygning til sundhedsfaglige tilbud, socialfaglige tilbud og rusmiddelsbehandling.

Kirkens Korshær er naturligvis klar til at gribe opgaven og stiller sig til rådighed som erfarne samarbejdspartnere i flere kommuner. Der er dog alligevel ikke udsigt til, at stofbrugeres værdighed og overlevelse sikres i flere dele af landet. Selvom behovet er der. Årsagen er i høj grad en økonomisk stopklods, som bunder i, at det er kommunerne, der står med hele regningen for stofindtagelsesrum. Det er modsat tidligere, hvor kommuner kunne ansøge om statslig medfinansiering af stofindtagelsesrum.

At genindføre statslig medfinansieringen til etablering og drift vil fjerne stopklodsen. Det vil betyde, at vi kan etablere flere stofindtagelsesrum, redde flere liv og sikre mere værdighed for udsatte stofbrugere – helt i tråd med regeringens ønsker.

Kirkens Korshær står naturligvis til rådighed for yderligere uddybning.

Med venlig hilsen

Jeanette Bauer

Chef for Kirkens Korshær

**KIRKENS
KORSHÆR**

Nikolaj Plads 15
1067 København K
33121600
kk@kirkenskorshaer.dk
www.kirkenskorshaer.dk

Notat

Hørings svar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse for strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Københavns Kommunes Socialforvaltning takker for høring af Udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

Ad 1. Stærkt afhængige stofbrugere skal meddeles en advarsel

Forvaltningen forholder sig positivt til regeringens ønske om, at det fremover vil fremgå af lovteksten, at stærkt afhængige stofbrugere alene skal modtage en advarsel, hvis de er i besiddelse af stoffer til eget brug, og at dette også gælder i gentagelsestilfælde. Forvaltningen vurderer, at dette vil styrke retssikkerheden for målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere og bidrage til en mindre skønspræget praksis.

Forvaltningen noterer, at der på baggrund af det fremlagte lovforslag som udgangspunkt fortsat skal ske konfiskation af stærkt afhængige stofbrugeres stoffer til eget brug. Konfiskation af stofferne resulterer i, at målgruppen grundet deres stærke stofafhængighed vil forsøge at anskaffe stofferne på ny, hvilket bl.a. kan føre til følgekriminalitet og sexsalg eller bidrage til sårbarhed i form af gældsætning og konsekvenserne deraf. Konfiskation kan dermed være medvirkende til risikofyldt adfærd for en i forvejen udsat og marginaliseret gruppe. Forvaltningen vurderer, at det kan være til fordel for stærkt afhængige stofbrugere, hvis muligheden for at undtage målgruppen fra både advarsel og konfiskation ved besiddelse af stoffer til eget brug, undersøges yderligere.

Det fremgår også af lovforslaget, at stærkt afhængige stofbrugere ikke må kunne udnyttes til bl.a. at transportere stoffer som en del af den organiserede kriminalitet med euforiserende stoffer. Forvaltningen er enig i, at målgruppen ikke skal kunne udnyttes i et kriminelt øjemed. Samtidig skal der tages hensyn til samfundets mest udsatte borgere. Forvaltningen forudsætter, at mængdegrænserne for hvornår der er tale om besiddelse af stoffer til eget brug, vil resultere i, at det i et begrænset omfang vil være relevant at udnytte målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere i et kriminelt øjemed, og at transport mhp. videreoverdragelse, uanset mængden, fortsat vil være strafbar.

Det er positivt, at det i lovforslaget anerkendes, at målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere kan have oparbejdet en større tolerance for de

21-03-2024

Sagsnummer I F2
2024 - 5777

Dokumentnummer i F2
5057071

Sagsnummer i eDoc
2024-0096747

Socialpolitik og Udvikling
Bernstorffsgade 17
1577 København V

pågældende stoffer, og at dette bør indgå i vurderingen af, hvorvidt der er tale om besiddelse til eget brug. Forvaltningen vil i den forbindelse gøre opmærksom på, at denne vurdering kan blive skønspæret og variere fra gang til gang, og at målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere dermed kan få svært ved at indstille sig på, hvor meget de reelt må besidde til eget brug, da der ikke lægges op til at ændre de tilladte mængdegrænser til eget brug.

I tilfælde, hvor der er tvivl om, hvorvidt en borger er omfattet af målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere, noterer forvaltningen, at sager, der ikke kan afgøres på stedet, skal søges oplyst, dog uden at vedkommende modtager en bøde. Det fremgår ikke tydeligt, hvordan dette stiller borgeren i det konkrete møde eller fremover. Forvaltningen bemærker i den forbindelse, at det bør tydeliggøres, at der skal foretages en målgruppevurdering hver gang, og i alle situationer, hvor en borger har stoffer på sig til eget brug.

Det fremgår af lovforslaget, at borgere, som i udgangspunktet skal modtage en advarsel og konfiskation af stoffer til eget brug, i de tilfælde, hvor der er et stofindtagelsesrum, som den pågældende realistisk kan indtage stofferne i, skal vejledes herom og opfordres dertil. Det fremstår imidlertid uklart, hvornår den pågældende borger vurderes at have fulgt denne opfordring om at indtage stofferne i et stofindtagelsesrum og dermed i hvilke tilfælde målgruppen vil undtages konfiskation.

Ad 2. Udvidelse af "fixerumsreglen"

Forvaltningen vurderer, at en udpegning af det område, som anses for at ligge i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, vil medvirke til at tydeliggøre for brugerne af stofindtagelsesrummet, hvornår de er omfattet af reglerne om at være i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum. Forvaltningen gør i den forbindelse opmærksom på, at København har en særlig konstellation, hvor stofscenen, stofindtagelsesrum og by- og natteliv eksisterer side om side i byen. Forvaltningen gør opmærksom på, at disse forhold ikke må resultere i, at stærkt afhængige stofbrugere modtager en advarsel og får konfiskeret stoffer til eget brug, selvom de er i umiddelbar nærhed af eller på vej til et stofindtagelsesrum, som kan være lokaliseret midt i, eller i umiddelbar tilknytning til nattelivet.

Forvaltningen er positivt stemt over for, at borgere, som ikke befinder sig i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, men som er på vej dertil, nu omfattes af reglerne om ingen strafforfølgelse og ingen konfiskation. Det fremgår af lovforslaget, at vurderingen af, hvorvidt den pågældende er på vej til et stofindtagelsesrum, beror på et konkret skøn i hver enkelt situation, og at der i tvivlstilfælde ikke skal strafforfølges eller ske konfiskation. Forvaltningen gør i den forbindelse opmærksom på, at det dermed kan være vanskeligt for målgruppen at vide, hvornår de er omfattet af reglen og rette sig derefter, da spørgsmålet om, hvorvidt vedkommende ender med en advarsel samt konfiskation, vil være et udslag af politiets konkrete skøn i situationen.

I forlængelse heraf bemærker forvaltningen, at der er borgere i målgruppen, som er bosat i dele af byen, hvor der ikke er et

stofindtagelsesrum i umiddelbar nærhed eller et stofindtagelsesrum, hvor det kan blive vanskeligt at vurdere, om de er på vej dertil. Disse borgere i målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere vil derfor i højere grad være i risiko for at få en advarsel samt få konfiskeret deres stoffer til eget brug, end borgere som bor eller færdes i områder omkring eller tættere på stofindtagelsesrummene. I den forbindelse opfordrer forvaltningen til, at lovgiver ser nærmere på at udbrede reglerne om ingen strafforfølgelse og ingen konfiskation til at gælde generelt for målgruppen af stærkt afhængige stofbrugere, frem for at lade reglerne gælde inden for bestemte zoner eller i bestemte situationer.

København d. 26. Marts 2024

Mændenes Hjem's høringsvar til høring over udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Mændenes Hjem takker for muligheden for at afgive et høringsvar vedr. udkast til lovforslag om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

Mændenes Hjem er som udgangspunkt positivt indstillede overfor udkast til lovforslagene vedrørende ansvarsreglen såvel som ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning. Implementering af forslagene vil være medvirkende til at understøtte de skadesreducerende indsatser omkring stofmiljøet.

Vi har samtidig en række spørgsmål og kommentarer, som sigter mod at afklare hvilken praksis lovforslagene vil medføre.

Umiddelbar nærhed

Det bør afklares nærmere, hvad formuleringerne omkring "umiddelbar nærhed" til stofindtagelsesrummene betyder. Det er væsentligt, at det geografiske område ikke indskrænkes unødvendigt og Mændenes Hjem finder det uhensigtsmæssigt, at det er den til enhver tid siddende politimyndighed, der afgør dette spørgsmål, idet det har væsentlig betydning for de brugere, som lovens bestemmelser rummer. Bestemmelsen kan potentielt betyde, at der vil være væsentlig forskel på, hvordan loven praktiseres i forskellige dele af landet, ligesom der ikke er noget i loven, der i denne sammenhæng hindrer vilkårlige afgrænsninger. Spørgsmålet om "umiddelbar nærhed" kan få væsentlig betydning for hvor og hvordan brugere af stofindtagelsesrummene færdes i og bruger lokalområderne.

Stoftyper

Der har tidligere været anvendt betegnelsen "euforiserende stoffer", som nu er ændret til "hårde euforiserende stoffer". Dette kan være problematisk og skabe tvivl om hvad loven rummer. Konkret kan der peges på den situation, hvor en bruger, i umiddelbar nærhed til et stofindtagelsesrum, stoppes med kokain og cannabis til eget brug – vil brugeren i dette tilfælde beholde kokainen, men få cannabis konfiskeret? Idet mange brugere er polybrugere (dvs. afhængige af flere stoftyper) er det et meget realistisk scenarie. Vi er ikke overbeviste om, at formuleringerne er klare nok til, at det i praksis er tydeligt for politiet, at en bruger i målgruppe for tiltalefrafald ved besiddelse af kokain, også er det ved besiddelse af cannabis.

Misbrug vs brug

Der lægges op til, at der i §3 stk 4 samt i §3b stk 2 anvendes følgende formulering "...som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer ...".

Mændenes Hjem vil i den forbindelse gerne gøre opmærksom på, at sprogbrugen omkring stofbrugere har udviklet sig, bl.a i takt med faglig indsigt omkring målgruppen. Man anvender således ikke længere betegnelsen "misbruger" eller "misbrug" idet dette opfattes nedsættende og fremmer stigma. Man anvender i stedet betegnelserne "forbrug" og "stofbruger" i relation til stofafhængighed. Ændrede formuleringer vurderes ikke at have nogen væsentlig betydning for forståelsen af lovteksten, men ændret ordbrug har væsentlig betydning for den målgruppe, der omtales i teksten.

Varighed af stofbrug

Der anvendes i §3 stk 4 samt i § 3b stk 2 formuleringen "som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer". Mændenes Hjem foreslår at en lov som har til formål at skadesreducere for brugere af stofindtagelsesrum, rummer de fluktuationer, som brugernes anvendelse af stoffer kan tage, herunder at der kan forekomme pauser i forbrug af stoffer såvel som pauser i anvendelsen af stofindtagelsesrummene. Man kan derfor overveje om anvendelsen af ordet "længere" er medvirkende til at skabe tvivl om, hvordan loven skal praktiseres i relation til den individuelle bruger.

Favorisering af brugere med adgang til stofindtagelsesrum

Loven vedrører områder i tilknytning til stofindtagelsesrum. Der er store dele af landet, hvor stofindtagelsesrum ikke findes, herunder fx i hele Nordjylland.

Mændenes Hjem kan derfor være bekymrede for, om der med loven vedligeholdes en skævhed, som presser udsatte stofbrugere i provinsen mod byer med stofindtagelsesrum.

Mændenes Hjem foreslår på den baggrund, at det skrives ind i lovteksten, at tiltalefrafald for målgruppen også gælder områder, hvor stofbrugere færdes, fx ved væresteder, i parker eller byer, hvor der endnu ikke er etableret stofindtagelsesrum.

Med venlig hilsen

Eva Secher Mathiasen

Direktør

es@maendeneshjem.dk

MÆNDENESHJEM

From: Didde Herskind Sløk <didhs@odense.dk>
Sent: 03-04-2024 16:18:11 (UTC +02)
To: £Strafferetskontoret (951s18) <Strafferetskontoret@jm.dk>; Maya Erhard Huniche <mahe@jm.dk>
Cc: Anne Lund Fuglsang <ALFU@odense.dk>; Tommy Holst <TOMHO@sspodense.dk>; Brian Skov Nielsen <bsn@odense.dk>
Subject: Høringssvar vedr. Lov om ændring af lov om euforiserende stoffer

Til Justitsministeriet

Odense Kommune takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Odense Kommune tilslutter sig lovforslaget med nedenstående bemærkning:

- Loven skaber forskelsbehandling og ulighed i sundhed, da målgruppen for loven er spredt ud over hele Danmark og mange bor langt fra de fire byer, hvor der i dag er stofindtagelsesrum.
Odense Kommune har en bekymring for, at de mest udsatte borgere i højere grad søger mod netop disse fire byer, hvor de kan besidde og indtage stoffer uden at blive mødt med straf.
Odense Kommune anbefaler derfor, at det tilføres statslige midler, så det bliver muligt at etablere og drive mindre stofindtagelsesrum i flere byer, så stofbrugere i hele landet har adgang til et tilbud i deres nærområde.
- Odense Kommune bemærker desuden, at det var ønskeligt om lovforslaget tog højde for den stofscene, de udsatte borgere i dag befinder sig på.
Et miljø, hvor muligheden for at indtage stoffer i særligt indrettede rygerum og undgå at blive mødt med straf, vil være lige så afgørende for brugere af bl.a. freebase, som vi har set det for brugerne af de allerede eksisterende stofindtagelsesrum.
Odense Kommune anbefaler derfor, at det tydeliggøres i lovgivningen, at også denne type stoffer er omfattet af advarselsreglen, ligesom det anbefales, at der afsættes statslige midler til oprettelse og drift af særligt indrettede rygerum.

Venlig hilsen

Didde Herskind Sløk
Juridisk Specialkonsulent

Mobil: +45 2152 1242
Email: didhs@odense.dk

Odense Kommune
Beskæftigelses- og Socialforvaltningen
Ledelsessekretariatet
Politik & Jura

Skulkenborg 1, 1. sal
5000 Odense C
www.odense.dk

Justitsministeriet
Slotsholmsgade 10
1216 København K

23. marts 2024

Uopfordret høringsvar til udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum)

Det foreslås at ophæve § 3, stk. 1, 3. pkt., i lov om euforiserende stoffer og indføre et nyt stk. 4, hvorefter tiltalefrafald skal meddeles for besiddelse af stoffer til eget forbrug, når sociale forhold taler herfor, og besiddelsen af stoffet er udslag af en stærk afhængighed som følge af et længere og vedvarende misbrug af hårde euforiserende stoffer. Det foreslås desuden, at dette også skal gælde i gentagelsestilfælde.

Der lægges op til at videreføre den eksisterende advarselsordning, herunder den samme målgruppe, dog således at det kommer til at fremgå af bestemmelsen, at det ikke alene er en mulighed at meddele en advarsel, men at der skal meddeles et tiltalefrafald, når betingelserne er opfyldt. Der vil være tale om et tiltalefrafald uden vilkår. Det foreslås også, at det skal fremgå direkte af bestemmelsens ordlyd, at en advarsel har karakter af et tiltalefrafald, og at der også skal meddeles tiltalefrafald i gentagelsestilfælde.

Det følger af bilag 2, nr. 3 og 7 i cirkulæreskrivelse om naturalisation (CIS nr. 9461 af 17. juni 2021), at bøder for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer uanset bødestørrelsen er til hinder for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i 6 år fra afgørelsestidspunkt i Kriminalregisteret, imens advarsler for overtrædelse af lov om euforiserende stoffer imidlertid alene er til hinder for optagelse på et lovforslag om indfødsrets meddelelse i 3 år fra afgørelsestidspunkt i Kriminalregisteret.

Lovforslaget indebærer således en lempelse af vandelskravet i relation til kriminelle udlændinges erhvervelse af dansk indfødsret ved naturalisation, som ikke umiddelbart er beskrevet. Det fremgår heller ikke af Indfødsretsudvalgets offentlige bilag, om Justitsministeriet har orienteret Indfødsretsudvalget om denne konsekvens ved lovforslaget.

Jeg opfordrer til, at Justitsministeriet inddrager Udlændinge- og Integrationsministeriet samt Folketingets Indfødsretsudvalg i afklaringen af, hvilke konsekvenser lovforslaget vil have for naturalisationsvandelskravet for kriminelle udlændinge, således at indfødsretsaftalekredsen kan tage stilling til, om udlændinge- og Integrationsministeren eventuelt i aftalekredsen bør opfordres til at ændre "fra 3 år" i bilag 2, nr. 7 i cirkulæreskrivelsen om naturalisation til "6 år", således at det nærværende lovforslag kan gennemføres uden lempelse af vandelskravet.

Med venlig hilsen

Peter Jensen

Rønne d. 3. april 2024

HØRINGSSVAR VEDR. LOV OM ÆNDRING AF LOV OM EUFORISERENDE STOFFER

Rådet takker for høringen og tilslutter sig lovforslaget med nedenstående bemærkning og anbefaling.

Forslaget er et vigtigt skridt på vejen mod en værdig stofpolitik for de mest socialt udsatte stofbrugere.

Rådet støtter, at den eksisterende advarselsregel tydeliggøres, således at der skal meddeles tiltalefrafald, når betingelserne er opfyldt. Derudover støtter rådet, at ordningen om fritagelse fra strafforfølgelse i tilknytning til stofindtagelsesrum fremover reguleres i loven.

- ▮ **Rådet bemærker dog**, at loven skaber forskelsbehandling, da målgruppen for loven er spredt ud over hele Danmark og mange bor langt fra de fire byer, hvor der er stofindtagelsesrum. De har derfor ikke mulighed for at besidde stoffer til eget forbrug og indtage disse uden risiko for konfiskation. Rådet bemærker, at forskelsbehandlingen er unødvendig i og med, at målgruppen for loven er tydeligt defineret.
- ▮ **Rådet anbefaler derfor**, at målgruppen for loven ikke får konfiskeret stoffer til eget forbrug, selvom besiddelsen ikke sker i tilknytning til stofindtagelsesrum eller med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrum.

Med venlig hilsen

Kira West

Formand for Rådet for Socialt Udsatte

Justitsministeriet
Slotsholmen 10
1216 København K.
Att: strafferetskontoret@jm.dk / Kopi til: mahe@jm.dk

2. April 2024

Til Justitsministeriet

Høringssvar vedrørende Lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring om fritagelse for strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) J.nr. 2024-0206.

SBH takker for muligheden for at afgive høringssvar.

Mange af vores boformer optager mennesker med stofbrug og misbrug og møder konsekvenserne for de mest udsatte stofbrugere og misbrugere, når de bliver straffet for besiddelse i form af yderligere udsathed og gæld.

SBH bakker op om undtagelsesreglen i lovgivningen, der skal sikre, at udsatte mennesker med afhængighed ikke bliver straffet for besiddelse til eget forbrug.

Generelt imødeser SBH tiltag, der sikrer en større værdighed for de allermest udsatte grupper med stofafhængighed, og bakker op om, at der ikke skal ske strafforfølgning for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, når besiddelsen sker med henblik på indtagelse i et stofindtagelsesrum. Samtidig er der betænkelighed i forhold til den geografiske skævhed, som ikke imødegås med lovgivningen, og SBH skal opfordre til, at de særlige regler, der gælder i forhold til stofindtagelsesrum, bør udvides til hele Danmark, så de allermest socialt udsatte med stofafhængighed ikke er kriminelle, når de er i besiddelse af stoffer til eget forbrug. Konfiskering af stoffer fører til yderligere udsathed med gæld og kriminalitet. Dette gælder også stofafhængige udenfor de store byer med stofindtagelsesrum.

På bestyrelsens vegne

Med venlig hilsen

Vivi Ravnskjær Terp

Næstformand

SANDS hørings svar til udkast om ændringer til lov om euforiserende stoffer

Indledning

SAND hilser som udgangspunkt lovændringen velkommen, da det er tydeligt at man fra ministeriets side om ikke andet indledningsvist, udviser gode intentioner overfor en stærkt udsat målgruppe. Her lægges der særligt vægt på, at bevisbyrden ligger hos anklagemyndigheden.

Generelt finder SAND det fortsat bekymrende, at der er lagt op til massiv brug af politiets skøn og egne vurderinger, i forbindelse med de nye ændringer bl.a. i forbindelse med definitionen omkring det at være ”på vej til et stofindtagelsesrum”. Dette kan i SANDS optik være vanskeligt at administrere og derved sikre ensartet behandling af målgruppen.

SAND ønsker i denne forbindelse at drage paralleller til de erfaringer, der blev gjort i forhold til zoneforbuddet, og den inkonsekvente anvendelse af bemyndigelsen fra politiets side. Det er SANDS oplevelse at der skal en skarp præcisering til for at sikre ensartet behandling af målgruppen.

Med dette in mente så er der efter vores overbevisning fortsat en række områder der kan stilles skarpt på.

Geografisk placering

Følgende fremgår i udkastet vedr. stk 2 nr. 1.:

”Efter det foreslåede stk. 2, nr. 1, vil det være en betingelse, at stoffet besiddes med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet. Det indebærer, at der fortsat vil skulle ske strafforfølgning i tilfælde, hvor besiddelsen ikke sker med henblik på indtagelse i stofindtagelsesrummet, eksempelvis hvis indtagelsen sker i de tilstødende gader til stofindtagelsesrummet.”

SAND ønsker at udtrykke bekymring i forhold til muligheden for at rejse tiltale på trods af geografisk ophold i den umiddelbare nærhed af stofindtagelsesrummet, idet vores erfaring er at stofindtagelsesrum lukker ned i korte eller længere perioder grundet intern uro i brugergruppen eller manglende personale. Dette har bl.a. på Vesterbro i København medført at brugerne har benyttet sig af de tilstødende gader når de skulle indtage deres stof.

Følgende fremgår i udkastet vedr. stk 2 nr. 2.:

”Med den foreslåede bestemmelse vil der således ske en udvidelse af området, hvor der ikke skal ske strafforfølgning, da den foreslåede bestemmelse også vil gælde uden for de angivne områder, hvis den pågældende er på vej til et stofindtagelsesrum, hvor stoffet må indtages. I skønnet af, hvorvidt den pågældende er på vej til et stofindtagelsesrum, kan eksempelvis inddrages, om den pågældende er kendt bruger af et stofindtagelsesrum, og hvor langt der er til rummet.”

Der nævnes afslutningsvis i ændringen at et præ-eksisterende kendskab til den pågældende bruger fra myndighedens side kan bruges som et led i vurderingen, og dette er SAND grundlæggende enige med Justitsministeriet i, men vil i den forbindelse gerne udtrykke bekymring over at blot ét eksempel er nævnt, og at dette vil blive tolket af udøvende myndighed som en forudsætning.

Forskelsbehandling

Det noteres at der lægges anseelig vægt på at borger befinder sig i nærheden af, eller på vej til, et stofindtagelsesrum samt at denne afstand fastsættes af relevant politimyndighed for at borger kan undgå strafforfølgelse. Det er SANDS vurdering at dette reelt vil forskelsbehandle og forfordel misbrugere, der opholder sig i en by med stofindtagelsesrum fremfor dem der måtte befinde sig i byer uden denne mulighed.

Befinder brugeren sig eksempelvis i én by, men skal med offentlig transport til det nærmeste stofindtagelsesrum i en by længere væk, er det SANDS forhåbning at der lægges op til en bredere ramme for at gøre brug af tiltalefrafaldet.

SAND noterer sig i denne forbindelse at der i skrivende stund findes 5 stofindtagelsesrum på landsplan, og blot 2 på Sjælland og Øerne, begge i København, med sammenlagt mere end 250.000 stofindtagelser i 2023, en stigning på 53% siden 2022.

Ydermere ser SAND en særlig udfordring for de brugere af stofindtagelsesrummene der er gadesovere.

Justitsministeriet skriver følgende:

”Er der et stofindtagelsesrum, som den pågældende realistisk kan indtage stofferne i, forudsættes det, at politiet vejleder herom og opfordrer den pågældende til at indtage stofferne dér. Hvis den pågældende herefter følger denne opfordring, vil der ikke skulle ske strafforfølgning, herunder beslaglæggelse med henblik på konfiskation af stofferne.”

Det er SANDS holdning at er man gadesover med et højt forbrug af euforiserende stoffer, er denne bruger særdeles udsat, idet denne kan antages ikke at følge den af myndigheden givne anvisning til det nærmeste fikserum, netop fordi denne del af målgruppen som udgangspunkt færdes med alle deres ejendele uanset hvor de måtte opholde sig, både på vej til og fra stofindtagelsesrummet.

Implementering

SAND noterer sig at man i udkastet beskriver at der ikke er nogen implementeringsomkostninger forbundet med de foreslåede ændringer. Dette vækker en vis forundring. Det er SANDS overbevisning at uden de nødvendige midler og ressourcer, særligt set ud fra de øgede krav til politiets evne til at foretage social- såvel som sundhedsfaglige skøn, vil ændringerne ikke rykke ved den i forvejen mangelfulde og fejlbehæftede håndtering af disse sager. Grundlæggende mener SAND ikke at politiet er i stand til at foretage de nødvendige sundhedsfaglige skøn der danner basis for en væsentlig del af den samlede vurdering.

Det er ydermere ikke SANDS indtryk at disse vurderinger i forvejen er en force hos politiet, og må derfor på det kraftigste anbefale at man prioriterer ressourcer til øget uddannelse og faglig opkvalificering af politiet, såfremt man oprigtigt ønsker at de foreslåede ændringer til loven får den ønskede, og af ministeriet intentionelle, effekt. SAND anser implementeringsmidler som en forudsætning for at disse ændringer ville kunne gøre en meningsfuld forskel.

Værdighed og kontrol omkring stofindtagelsesrummet

Der skrives i forslaget om lovændringen at:

” [...] Tværtimod er der behov for ved gennemgående indsatser at sikre værdigheden for denne gruppe ved at give dem særvilkår, når besiddelsen af euforiserende stoffer til eget forbrug er et direkte udslag af deres egen afhængighed. Det er således Justitsministeriets opfattelse, at der bør være et klart retsgrundlag for, at der altid skal meddeles tiltalefraval, når en person i den omfattede persongruppe besidder euforiserende stoffer til eget forbrug.”

SAND er dybt enig i denne betragtning, og må derfor udtrykke bekymring over følgende skrivelse:

” Politiet kan således foretage kontrol i og i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum, eksempelvis med henblik på at sikre, at de fastsatte vilkår for oprettelsen og driften af stofindtagelsesrummet efterleves, eller for at sikre, at der ikke sker videreoverdragelse af euforiserende stoffer på stedet.”

Det er SANDS holdning at dette vil have en negativ effekt på målgruppen, idet stofindtagelsesrum og deres umiddelbare nærhed, bør betragtes som et såkaldt ”Safe Space” for brugerne, og ikke et område der på samme måde skal være genstand for forhør og tilbageholdelse. Dette er i dén grad selvmodsigende hvis man som oprindeligt nævnt, ønsker at give målgruppen en vis form for værdighed, også selvom de har et alvorligt og længerevarende forbrug af euforiserende stoffer.

Hertil kommer også at man må forvente at brugerne i området har stof på sig, og derfor er genstand for potentielt at få sit stof konfiskeret af politiet, skulle deres faglige skøn tilfældigvis komme brugeren til ugunst.

Det er SANDS holdning at konfiskation af stof helt bør udelades, forudsat at brugeren korrekt vurderes indenfor målgruppen, i det man ved konfiskation potentielt tvinger særdeles udsatte borgere ud i alternative metoder til at anskaffe sig midler til endnu et stof-køb i væsentligt omfang derved løber risikoen for at tvinge disse mennesker ud i anden kriminalitet, herunder potentielt af den personfarlige type.

Afslutning

Som nævnt indledningsvist er SAND generelt positivt stillet overfor de foreslåede ændringer til lov om euforiserende stoffer, men finder det bekymrende at hovedparten af ændringerne beror på ændring af procedurer og de faglige skøn der skal foretages af udøvende myndighed, idet dette historisk set har været problematisk på området.

Hertil skal det nævnes at SAND stiller sig endog meget undrende overfor den tilsyneladende allestedsnærværende tillid til politiets evne til at udføre de fornødne social- og sundhedsfaglige skøn som der lægges op til, såfremt man oprigtigt ønsker en ensartet behandling af målgruppen. SAND understreger i denne forbindelse at man har haft 17 år til at klæde politiet tilstrækkeligt på til denne opgave, og man må sande at den er ikke på noget tidspunkt har været løftet i en, efter intentionen,

tilfredsstillende grad. SAND refererer her til tal fra både Gadejuristen og Stenbroens Jurister, hvori det beskrives at op imod 9 ud af 10 sager ender med tiltalefrafald, men borgers stof er på daværende tidspunkt allerede konfiskeret, uden mulighed for at få dette tilbage, eller have en reel klagemulighed til en uafhængig instans.

Det er SANDS forhåbning at det interne arbejde der skal gøres for at informere, uddanne og opkvalificere udøvende myndighed, er godt i gang, og vil se et øget fokus, særligt i tiden efter implementeringen af de foreslåede ændringer, dog uden de store forhåbninger.

SAND ønsker derudover at man fremadrettet søger ændringer således at undladelsesreglen ikke er afhængig af at man er i et område med stofindtagelsesrum, men tværtimod tager skridt til at denne gør sig gældende for alle med stof på sig til eget forbrug.

SAND anerkender som nævnt tidligere de gode intentioner, og medgiver at de foreslåede ændringer er et skridt i den rigtige retning, men med dette sagt, så noteres det at man tilsyneladende ikke er villige til at tage det sidste og nødvendige skridt. Såfremt intentionen er at være altomfavnende, bør man også tage skridtet til fulde og den logiske endelige konsekvens.

Slutteligt er det SANDS ønske at man i stigende grad ville opfordre kommunerne til at oprette flere stofindtagelsesrum, således at flere i denne målgruppe ikke potentielt ville komme i klemme i forbindelse med den af politiet foretagne vurdering om hvorvidt en person er på vej til stofindtagelsesrum eller ej.

SAND – De Hjemløses Landsorganisation.

Til Justitsministeriet

Sendt til strafferetskontoret@jm.dk

Kopi til mahe@jm.dk

Abel Cathrines Gade 21, st.th
1654 København V
(+45) 33 33 05 05
CVR: 42350176
kontakt@stenbroensjurister.dk

stenbroensjurister.dk

4. april 2024
Jnr. L-1637
FBS

Høring over forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum) – ministeriets sagsnummer: 2024-02060

TAK!

Stenbroens Jurister er meget glade for lovforslaget og ser frem til vedtagelsen. På baggrund af vores omfattende erfaring med området har vi en række kommentarer og anbefalinger, som vi håber, kan bidrage til at skærpe lovforslaget yderligere inden det fremsættes for Folketinget. Vores anbefalinger omhandler blandt andet:

- Tilføjelse af henvisning fra strafbestemmelsen til undtagelserne vedr. stærkt stofafhængige i lov om euforiserende stoffer.
- Præcisering af lovforslagets bemærkninger så det fremgår konsekvent, at tiltalefravald skal meddeles også i stedet for en påstand om fængselsstraf (ikke kun bøde) ved besiddelse af stoffer til eget forbrug, når sigtede er socialt udsat og stærk stofafhængig.
- Henvisning i bemærkningerne til hjemmel og gengivelse af betingelser for politiets indhentelse af sundhedsoplysninger mv. om sigtede fra andre myndigheder.
- Velbegrundede og ensartede principper for målgruppeafgrænsning og anvendelse af de to strafundtagelser.
- Central opfølgning og evaluering af implementeringen i politiet.

Stenbroens Jurister er en specialiseret retshjælp for hjemløse, stofafhængige og andre særligt udsatte. Vi har beskæftiget os indgående med de problemstillinger, som lovforslaget adresserer, både som partsrepræsentant for sigtede og dømte stofbrugere i konkrete sager, gennem vores oplysningskampagne med gule rettighedskort og ved faglig dialog med en lang række myndigheder om lovgivning og praksis. Se evt. www.gulekort.dk.

Helt overordnet er det Stenbroens Juristers opfattelse, at de individuelle og samfundsmæssige udfordringer, der knytter sig til brugen af og handlen med euforiserende stoffer, ikke håndteres effektivt eller hensigtsmæssigt med den nuværende lovgivning. Tværtimod synes den gældende kriminalisering alene at føre til stærkere stoffer, mere risikabel brug af stoffer og flere afhængighedsproblemer, mens der vedvarende er blodige kampe om det illegale stofmarkeds store indtægtsmuligheder. Stenbroens Jurister opfordrer derfor regeringen og Folketinget til at reformere lovgivningen om euforiserende stoffer under inddragelse af erfaringer med andre tilgange, herunder legalisering og afkriminalisering.

Det ændrer imidlertid ikke på, at for os er dette udkast til lovforslag en foreløbig kulmination på mange års kamp for at sikre, at den nu 17 år gamle sociale undtagelsesregel i lov om euforiserende stoffer kommer til at virke, som den var tiltænkt ved Folketingets vedtagelse i 2007, så udsatte stofbrugere ikke straffes for besiddelse af de stoffer, som de er stærkt afhængige af. En af Stenbroens Juristers mest væsentligste anbefalinger har i dette arbejde været at bringe lovtæksten i overensstemmelse med gældende ret i en klar og præcis ordlyd. Stenbroens Jurister er derfor ubetinget positive overfor lovforslaget.

Samtidig siger vores langvarige og omfattende arbejde med problemstillingen, at en ændring af loven ikke kan stå alene. Der er siden vedtagelsen i 2007 udsendt adskillige indskærpelser og præciseringer, uden at det har haft nogen mærkbar effekt på politiets håndtering af sager om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug. Vi vil i tillæg til vores bemærkninger til selve lovændringen derfor også komme med anbefalinger, som vedrører implementering af lovændringen i praksis.

Høringssvaret er opdelt efter emne. Første del vedrører advarselsreglen (lovforslagets § 1, nr. 1-2). Anden del vedrører stofindtagelsesrum (lovforslagets § 1, nr. 3-4).

Om advarselsreglen

Det er umuligt i dette høringssvar at beskrive omfanget af Stenbroens Juristers arbejde med den såkaldte advarselsregel og de vedvarende problemer, som nu adresseres med lovforslaget. Det strækker sig for flere af vores jurister længe tilbage før Stenbroens Juristers stiftelse i 2021, idet vi allerede som ansatte i Gadejuristen på baggrund af konkrete sager begyndte at arbejde mere målrettet og struktureret med problemstillingen. Det arbejde er blevet kraftigt intensiveret i Stenbroens Jurister, hvor vi de seneste år har uddelt og udsendt mere end 20.000 gule rettighedskort om advarselsreglen til udsatte stofbrugere og fagpersoner på behandlingssteder og væresteder mv. En af de seneste bestillinger er kommet fra Politiskolen i Vejle, der ønskede at benytte vores materiale i undervisningen.

Vi tog i 2022 vores omfattende erfaring fra konkrete sager for stærkt afhængige stofbrugere med til møderne i ”arbejdsgruppe vedr. løsninger for de mest udsatte borgere med stofmisbrug”, hvor både arbejdet og afrapporteringen tog afsæt i Stenbroens Juristers afdækning af problemerne og vores anbefalinger til løsningstiltag, herunder anbefalingen om at gøre lovteksten mere klar og præcis.

Stenbroens Jurister har i forlængelse af møderne i arbejdsgruppen haft en faglig dialog med flere centrale myndigheder om vores øvrige anbefalinger til tiltag i hele straffesagskæden. Vi vil gerne benytte anledningen til at takke for dialogen særligt med Politiskolen og Rigspolitiet, som allerede har taget initiativer for at øge kendskabet til den gældende advarselsregel i politiet. Vi takker også for den meget konstruktive dialog med Justitsministeriet, hvor vi har fået mulighed for at dele Stenbroens Juristers erfaringer med advarselsreglen og fremlægge vores anbefalinger til præciseringen af lovgivningen. Vi er glade for at se, at vores drøftelser er tydeligt afspejlet i ministeriets lovforslag.

Stenbroens Juristers kommentarer til de dele af lovforslaget, der vedrører tydeliggørelse af advarselsreglen, er for overskuelighedens skyld opdelt i tre underafsnit: lovteksten, bemærkningernes fortolkningsbidrag og implementering.

Lovteksten

Der er flere grunde til, at Stenbroens Jurister har anbefalet en ændring af selve reglens formulering i loven. Det er først og fremmest et problem i vores konkrete retshjælpsarbejde, at undtagelsen er blevet opfattet som en fakultativ regel, som politi og anklagemyndighed kan bruge efter deres frie skøn, selvom denne opfattelse ikke stemmer overens med lovens forarbejder, retspraksis eller instrukser for sagsbehandlingen. Dernæst er ordet ”advarsel” i lovteksten misvisende, fordi advarselsbegrebet i både daglige tale og i almindelig strafferetlig brug (retsplejelovens § 900) navnlig er tiltænkt førstegangstilfælde, hvorimod denne undtagelsesregel ofte vil gøre sig gældende i gentagelsestilfælde. Endeligt må det også tages i betragtning, at reglen helt overordnet ikke er nem at læse og forstå for hverken borgere eller myndigheder.

Lovforslaget adresserer efter Stenbroens Juristers opfattelse alle disse problemer med den foreslåede løsning, hvor reglen videreføres med en ny formulering i sin egen bestemmelse som § 3, stk. 4, i lov om euforiserende stoffer.

Den foreslåede formulering er efter Stenbroens Juristers opfattelse klar, præcis og let at læse og forstå. Det er særligt positivt, at advarselsbegrebet udgår til fordel for tiltalefrafald, samt at formuleringen ikke kan efterlade tvivl om, at reglen skal anvendes, når betingelserne er opfyldt, og at dette også gælder i gentagelsestilfælde. Det forekommer i

øvrigt hensigtsmæssigt, at det med forslaget vil fremgå af ordlyden som betingelser, at stoffet besiddes "til eget forbrug" og at afhængigheden skal være af "hårde stoffer".

Stenbroens Jurister finder det i øvrigt grundlæggende fornuftigt at udskille reglen i et selvstændigt stykke, idet udskillelsen blandt andet bidrager til den samlede læsevenlighed af strafbestemmelsen i lovens § 3. Henset til de vedvarende problemer, som lovforslaget skal adressere, forekommer det dog bedst at indføre en henvisning fra strafbestemmelsen til de undtagelserne, som henholdsvis præciseres og lovfæstes med lovforslaget.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at der tilføjes et led til § 3, stk. 1, så den kommer til at lyde "Overtrædelse af denne lov eller de i medfør af den udfærdigede forskrifter straffes med bøde eller fængsel indtil 2 år, **jf. dog stk. 4. og § 3 b, stk. 2.**" og dermed affattes, så strafbestemmelsen henviser til de to meget væsentlige strafundtagelser.

Bemærkningernes fortolkningsbidrag

Stenbroens Jurister hæfter sig ved, at selvom advarselsbegrebet udgår af selve lovteksten, så benyttes begrebet fortsat om ordningen i bemærkningerne. Vi har forståelse for, at det er nemt og naturligt fortsat at betegne denne strafundtagelse som "advarselsreglen" (vi gør det selv i dette høringssvar). Vi mener imidlertid, at det af hensyn til implementeringen bør overvejes at lade advarselsbegrebet udgå af lovforslagets bemærkninger, bortset fra indledningen og afsnittet om gældende ret, ligesom det bør overvejes, om man i formidlingen om lovændringen til politi og anklagemyndighed skal undlade at bruge advarselsbegrebet.

Eget forbrug

Stenbroens Jurister hæfter sig ved bemærkningerne om, at *"det forudsættes, at politiet er særligt opmærksom på, at målgruppen for advarselsordningen i visse tilfælde vil have oparbejdet en større tolerance over for de pågældende stoffer, og at det således må antages, at også større mængder, end hvad der sædvanligvis vil kunne betragtes som bestemt til eget forbrug."* Det er positivt at det herved anerkendes, at den relevante persongruppe i nogle tilfælde, vil være i besiddelse af forholdsvis store mængder stoffer til eget forbrug.

Hårde stoffer

Stenbroens Jurister finder det væsentligt at bemærke, at der ikke er nogen entydig og klar juridisk afgrænsning af begrebet "hårde stoffer", der benyttes i både lovteksten og bemærkningerne, hvorfor det kan være relevant at overveje, om begrebet kan afgrænses mere præcist og anvendeligt i bemærkningerne, ud over de nævnte typeeksempler (heroin, kokain og amfetamin). Dette gør sig tilsvarende gældende i forhold til indførelse af begrebet i § 3 b i lov om euforiserende stoffer, som lovforslaget lægger op til.

Stærk afhængighed

Der fremgår af forarbejderne til lovens gældende ordlyd og i lovforslaget bemærkninger, at reglen kun finder anvendelse for personer, der igennem år har opbygget en så stærk afhængighed af hårde stoffer, at disse stoffer bruges dagligt. Stenbroens Jurister afholdt den 20. marts en teknisk gennemgang af lovforslaget med Justitsministeriet for organisationer på høringslisten. Her blev der fra deltagere spurgt ind til nødvendigheden af, at afhængigheden skal være opbygget igennem år, når den på det relevante tidspunkt er så stærk, at der bruges stoffer dagligt. Stenbroens Jurister tilslutter sig deltagernes synspunkt om, at det i lyset af reglens formål ikke bør være afgørende, om afhængigheden er opbygget igennem år eller en kortere periode.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at lade det udgå af bemærkningerne, at afhængigheden af skal være opbygget igennem år.

Det fremgår af lovforslagets bemærkninger, at det er afgørende, at det ikke bliver borgerens ansvar at løfte dokumentationsbyrden for, at der ikke skal gives en bøde, men at borgeren i relevant omfang bidrager hertil. Det forudsættes desuden i bemærkningerne, at politiet i tvivlstilfælde vil oplyse sagen ved indhentelse af dokumentation fra relevante myndigheder fx om sigtedes stofafhængighed. Det er imidlertid ikke klart for Stenbroens Jurister, hvorvidt det i den forbindelse forudsættes, at den sigtede skal samtykke til, at politiet fx indhenter oplysninger fra et kommunalt behandlingssted. Hvis det forudsættes, at politiet kan indhente oplysningerne uden sigtedes samtykke, eller evt. selvom sigtede modsætter sig, bør lovforslagets bemærkninger efter Stenbroens Juristers opfattelse redegøre for hjemlen hertil og eventuelle betingelser, der skal være opfyldt, for at politiet må indhente oplysningerne fra andre myndigheder.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at lovforslagets bemærkninger henviser til relevant hjemmel og gengiver betingelserne for politiets indhentelse af oplysninger, herunder sundhedsoplysninger, fra andre myndigheder i sager om besiddelse af stoffer til eget forbrug.

En særlig problemstilling vedrørende stærk afhængighed gør sig gældende i tilfælde, hvor en person er indskrevet i lægelig stofmisbrugsbehandling efter sundhedslovens § 142 og får ordineret fx metadon, buprenorphin eller diacetylmorfin (heroin) som substitutionsmedicin til indtagelse i en fast daglig dosis (substitutionsbehandling). Der kan per definition ikke være tale om et misbrug i lovgivningens forstand, når ordineret medicin tages i overensstemmelse med lægens anvisninger, men det er en forudsætning for at blive indskrevet i substitutionsbehandling, at patienten er stærkt afhængig af heroin eller andre opioider. Hos de retshåndhævende myndigheder er der imidlertid ikke altid kendskab til denne sammenhæng mellem lægelig stofmisbrugsbehandling og stærk afhængighed af

hårde stoffer. Efter Stenbroens Juristers opfattelse vil det være af stor praktisk betydning, hvis denne sammenhæng berøres i lovforslagets bemærkninger.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det tilføjes til bemærkningerne, at indskrivning i lægelig stofmisbrugsbehandling med substitutionsmedicin som klart udgangspunktet vil betyde, at den pågældende er stærkt afhængig i lovens forstand.

Stenbroens Jurister er opmærksomme på, at dette vil kunne dokumenteres ved en lægeerklæring fra den behandlende læge, men det er vores opfattelse, at en erklæring om indskrivningen fra fx en sygeplejerske eller leder bør være tilstrækkeligt i langt de fleste tilfælde og vil være praktisk nemmere og hurtigere at indhente for stofbrugeren selv, som partsrepræsentant eller politiet – fx ved, at politiet med sigtedes samtykke ringer til behandlingsstedet (hvor lægen i mange tilfælde ikke er tilstede dagligt).

Tiltalefrafald/advarel som alternativ til fængsel

I lovforslagets bemærkninger beskrives advarelsreglen overvejende som et alternativ til bødestraf, herunder i afsnit 2.1.1. om gældende ret ("Ud over en advarel, der meddeles i stedet for bøde, hvis..."). Dette kan efter Stenbroens Juristers opfattelse åbne et rum for fortolkningstvivel og misforståelser om, at reglen ikke finder tilsvarende anvendelse som alternativ til en påstand om fængselsstraf, selvom betingelserne er opfyldt.

I U.2010.79V meddelte landsretten tiltalte en advarel for besiddelse af heroin og hash til eget forbrug imod anklagemyndighedens påstand om frihedsstraf. Det er blandt andet på denne baggrund Stenbroens Juristers opfattelse, at bemærkningerne bør gennemskrives, så de er konsistente med indledningen, hvor det klart anføres, at lovforslagets formål er *"at sikre, at denne gruppe af mennesker ikke mødes med straf for besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug,"*

- Stenbroens Jurister anbefaler, at bemærkningerne tilrettes i overensstemmelse med indledningen, så det fremgår konsekvent, at tiltalefrafaldet skal meddeles fremfor "straf" eller "bøde eller fængsel", og altså ikke blot fremfor bøde, når betingelserne er opfyldt.

Stenbroens Jurister opfordrer i øvrigt regeringen og Folketinget til at benytte anledningen til at drøfte, om besiddelse til eget forbrug helt bør undtages fra de overtrædelser, der kan straffes med fængsel efter lovgivningen om euforiserende stoffer. Ønsker lovgiver at fastholde de initiativer mod åbenlys og systematisk handel med ulovlige stoffer, der blev gennemført med virkning fra 1. januar 2024, kan hjemlen til fængselsstraf evt. begrænses til overtrædelser indenfor en målrettet skærpet strafzone. Vi henviser dog til vores

høringssvar til det nu gennemførte lovforslag, hvor vi fraråder anvendelse af fængselsstraf for stofbesiddelse til eget forbrug i alle tilfælde.

Implementering

Det er Stenbroens Juristers opfattelse, at lovforslaget vil indebære en væsentlig forbedring af socialt udsatte stofbrugeres retsstilling, idet lovteksten bringes i overensstemmelse med gældende ret i en klar og præcis ordlyd. Det er imidlertid lige så væsentligt, at behandlingen af sager om besiddelse af euforiserende stoffer bringes i overensstemmelse med retsplejelovens regler og gældende instrukser i alle straffesagskædens led.

I lyset heraf er det efter Stenbroens Juristers opfattelse særdeles positivt, at lovforslaget omfatter bemærkninger om blandt andet vejledning af sigtede og om sagsbehandlingen i øvrigt, som afspejler anbefalinger fra Stenbroens Jurister, der er afgørende for, om reglen efter den foreslåede lovændring endelig vil komme til at virke, som den er tiltænkt.

Kendskabet til reglens skal øges gennem undervisning i politiet

Stenbroens Juristers anbefalinger har allerede ført til flere initiativer for at øge kendskabet til den gældende advarselsregel i politiet. Politiskolen har siden efteråret 2022 taget reglen med i politielevernes undervisning i lovgivningen om euforiserende stoffer, blandt andet efter dialog med Stenbroens Jurister. Og i juni 2023 indledte Rigspolitiet en national oplysningsindsats med udsendelse af et undervisningsmateriale til alle regionale politikredse med en forventning om, at materialet ville blive gennemgået for alle udkørende polititjenestemænd med borgerkontakt på gadeplan.

Disse undervisningsinitiativer forventer vi vil blive justeret i forbindelse med vedtagelsen af den foreslåede lovændring. Men I lyset af de adskillige tidligere indskærpelser og præciseringer siden advarselsreglens indførelse i 2007 er det Stenbroens Juristers opfattelse, at der er behov for en ekstraordinær opfølgning for at sikre, at reglerne faktisk implementeres og anvendes, som de er tiltænkt. I den forbindelse kan det nævnes, at Stenbroens Jurister i forbindelse med afgivelse af dette høringssvar har forsøgt at få indblik i, hvorvidt, hvordan og i hvilket omfang politikredse har fået gennemført de initiativer lokalt, som Rigspolitiet anmodede om i juni sidste år. Flere politikredse har ved vores henvendelse haft vanskeligt ved at fremfinde Rigspolitiets skrivelse og svare konkret på, hvad den har givet anledning til. Det finder vi i Stenbroens Jurister meget bekymrende, idet det selvsagt er helt afgørende for lovens effekt, at der er kendskab til reglerne helt ude i politiets yderste led, både hos nyuddannede og erfarne betjente.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at Justitsministeriet evaluerer implementeringen af lovændringen i politiet, og at evalueringen offentliggøres.

Kravene til sagsoplysningen skal efterleves i alle sager

Det er særdeles positivt, at lovforslaget omfatter bemærkninger om, at det påhviler politiet at løfte sagsoplysningen til et niveau, hvor det kan konstateres, om sagen falder indenfor eller udenfor anvendelsesområdet for den foreslåede bestemmelse, og at de undersøgte omstændigheder vil skulle dokumenteres i politiets rapporter.

Der er efter Stenbroens Juristers opfattelse tale om krav til sagsbehandlingen, der allerede følger af retsplejelovens § 743 og § 744 om efterforskningens formål og pligten til at føre rapport, og som er præciseret af instrukser i såvel Rigsadvokatens meddelelse om narkotika samt (fra 14. juni 2023) i Rigspolitiets Actioncard om advarselsreglen i lov om euforiserende stoffer. I det nye actioncard fra Rigspolitiet fremgår det udtrykkeligt, at sigtedes sociale forhold og stofbrugets karakter skal undersøges og dokumenteres, uanset om sagen afgøres med en advarsel eller en bøde. Alligevel kan Stenbroens Jurister dokumentere, at det fortsat ikke sker.

Det har været en særlig udfordring i Stenbroens Juristers arbejde med denne problemstilling, at vi igen og igen er stødt på den opfattelse hos myndighederne, at det alene er i de tilfælde, hvor den sigtede opfylder betingelserne, at politiets vurdering af de sociale forhold og stofbruget skal fremgå af sagen. Denne forståelse er endda blevet udtrykt af en tidligere Justitsminister i et svar til Folketinget med henvisning til Rigsadvokaten.¹

Det er Stenbroens Juristers indtryk, at dette kan hænge sammen med en udbredt fejllantagelse om, at politiet helt umiddelbart ved, om de står med en person, som opfylder betingelserne for at være omfattet af strafundtagelsen.

Stenbroens Jurister finder det på denne baggrund bekymrende, at det i bemærkningernes afsnit 2.1.1. om gældende ret anføres, at *"Politiet har i almindelighed et godt kendskab til den gruppe af personer, hvor både de sociale hensyn og karakteren af den stærke stofafhængighed taler for anvendelse af en advarsel."* Forudsætningen optræder i en lignende formulering første gang i forarbejderne til lov nr. 526 af 6. juni 2007, hvormed advarselsreglen blev indført, og er siden blevet gentaget flere gange af skiftende justitsministre i samråd og i svar til Folketinget.

Forudsætningen er efter Stenbroens Juristers opfattelse helt urealistisk, herunder fordi Sundhedsstyrelsen vurderer, at der er cirka 50.000 mennesker i Danmark med et højrisikoforbrug af hårde stoffer. Denne persongruppe møder politiet i mange forskellige sammenhænge, hvor de i kraft af deres stærke afhængighed er i besiddelse af stoffer til

¹ REU 2019-20, alm. del - endeligt svar på spørgsmål 1499.

eget forbrug, men hvor forholdet ikke påtales af betjente med stofmiljøer og narkotikabekæmpelse som deres speciale.

Stenbroens Juristers mener, at det kan være af stor betydning for lovforslagets effekt, at der gøres op med en antagelse om en forhåndsforståelse, som kan få den lovpligtige undersøgelse, vurdering og dokumentation til at fremstå overflødig, og vi henstiller derfor kraftigt til at formuleringen ikke gentages i dette lovforslag.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at forudsætningen om politiets (forhånds)kendskab til målgruppen fjernes fra lovforslagets bemærkninger.

Baggrunden for denne anbefaling er, at det efter Stenbroens Juristers opfattelse er helt afgørende for lovforslagets effekt, at der både i bemærkningerne og i ethvert implementeringstiltag gøres umisforståeligt klart, at der ikke kan foretages en vurdering af rette sanktionsvalg før de sociale forhold og stofbrugets karakter er undersøgt, vurderet og dokumenteret på sagen, samt at der ikke må udstedes et bødeforelæg før disse krav er opfyldt.

Dokumentationen er afgørende for, at anklagemyndigheden og domstolene har mulighed for at påse, at politiet er bekendt med strafundtagelsen og betingelserne, og at vurderingen er foretaget i den konkrete sag, samt hvad udfaldet af vurderingen var.

Stenbroens Jurister har foreslået at understøtte gode sagsbehandlingsgange ved en IT-løsning, hvor politiet i deres sagsbehandlingssystem (POLSAS) kan vinge af, at sigtedes sociale forhold er undersøgt og dokumenteres på sagen. Det vil efter vores opfattelse give en stor sikkerhed for, at politiet er bekendt med undtagelsesreglen og konsekvent får foretaget den lovpligtige vurdering og dokumentation. Rigspolitiet har oplyst, at der arbejdes på en IT-løsning, der implementeres snarest muligt, men Stenbroens Jurister er ikke bekendt med, hvad status aktuelt er på dette arbejde.

Stenbroens Jurister gør opmærksom på, at disse sager i dag ofte behandles efter den forenkede bødesagsproces, hvis først der er udstedt bødeforelæg og sigtede ikke reagerer. Er sagen først oversendt til retten, foretages der i dag alene en vurdering af bødepåstanden sammenholdt med stoftypen, mængden og eventuelle tidligere overtrædelser. Byretten foretager i dag ingen kontrol af, hvorvidt politiet/anklagemyndigheden har foretaget den lovpligtige undersøgelse og vurdering af sigtedes sociale forhold og stofbrugets karakter.

Det er Stenbroens Juristers forventning, at byretterne fremadrettet med vedtagelsen af dette lovforslag vil påse, at politiet har foretaget den lovpligtige undersøgelse og vurdering, før der dømmes i overensstemmelse med et oversendt bødeforelæg om besiddelse af

euforiserende stoffer til eget forbrug, og at bødeforelægget vil blive afvist af retten, hvis sagen ikke indeholder tilstrækkelig dokumentation af vurderingen.

Stenbroens Jurister har ikke yderligere til tydeliggørelse af advarselsreglen.

Om stofindtagelsesrum

Stenbroens Jurister arbejder løbende på gaden udenfor stofindtagelsesrummene særligt i København og Aarhus, hvor vi har faste afdelinger, og vi rådgiver og bistår ofte brugere af stofindtagelsesrummene med en bred vifte af juridiske problemstillinger, herunder straffesager om stofbesiddelse til eget forbrug.

Vi har i noget omfang haft sager, hvor der er udstedt bødeforelæg til brugere af stofindtagelsesrum for stofbesiddelse i den såkaldte straffri zone, og hvor vores mellemkomst har været nødvendig for at få opgivet påtalen. Dertil kommer, at vi med jævne mellemrum får troværdige beretninger om politiadfærd i og omkring stofindtagelsesrum, som synes svært foreneligt med forudsætningerne i lovgivningen, om ikke at indlede strafforfølgning, men hvor stofbrugeren ikke ønsker at gøre noget ved det. Det har derfor været en stående anbefaling fra Stenbroens Jurister at lovfæste undtagelsesreglen i og omkring stofindtagelsesrum.

Det er på denne baggrund Stenbroens Juristers opfattelse, at lovforslaget vil indebære en væsentlig forbedring af socialt udsatte stofbrugeres retsstilling, først og fremmest fordi reglen indføres i selve lovteksten, men også fordi anvendelsesområdet foreslås udvidet. Det er også meget hensigtsmæssigt at fastsætte regler om offentliggørelse af det område, der udgør et stofindtagelsesrums umiddelbare nærhed. Stenbroens Juristers kommentarer til denne del af lovforslaget vedrører både bemærkningerne og forhold vedrørende reglens anvendelse i praksis samt anbefalinger om hensigtsmæssige justeringer af ordningen.

Størrelsen af de straffrie zoner

Der er i dag betydeligt forskel på, hvor store de såkaldte straffrie zoner omkring stofindtagelsesrummene er. I København er området omkring en kvadratkilometer, mens det i Odense alene er fortovet umiddelbart foran ejendommen, hvor stofindtagelsesrummet ligger. Stenbroens Jurister har forståelse for, at lokale forhold kan have stor betydning for, hvad der er praktisk og hensigtsmæssigt ved det enkelte stofindtagelsesrum, men vi håber, at kravet om offentliggørelse kan medvirke til at skabe mere ensartede principper for fastsættelse af området.

Stenbroens Jurister er ubetinget positive overfor den foreslåede § 3 b, stk. 2, nr. 2 (på vej til stofindtagelsesrummet). Vi kan dog have den bekymring, at indførelsen vil afføde overvejelser om at indskrænke det straffrie område omkring nogle stofindtagelsesrum ved

udpegningen efter den nye bestemmelse. Dette vil efter Stenbroens Juristers opfattelse være uhensigtsmæssigt, fx hvis man i København foretog en ny geografisk afgrænsning af området, som ikke omfatter alle de samme tilbud og opholdssteder for udsatte stofbrugere, som i dag ligger indenfor den straffrie zone. Det bør derfor efter vores opfattelse præciseres i bemærkningerne, hvis man ikke ønsker en geografisk indsnævring af de eksisterende straffrie områder.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det præciseres i bemærkningerne, at det forudsættes at de eksisterende straffrie zoner omkring stofindtagelsesrummene ikke indskrænkes som følge af lovændringen.

Beslaglæggelse og konfiskation af hash mv.

Til Stenbroens Juristers lovtekniske gennemgang med Justitsministeriet den 20. marts kom dialogen mellem ministeriet og deltagerne blandt andet til at handle om det forhold, at undtagelsen fra strafforfølgning omkring stofindtagelsesrum alene omfatter stoffer, som det er tilladt at indtage i det pågældende stofindtagelsesrum. Det skaber den noget absurde situation, at en bruger af stofindtagelsesrummet efter visitation risikerer at få beslaglagt og konfiskeret fx hash (samt eventuelt få en bøde for besiddelsen), men får lov at fortsætte til stofindtagelsesrummet med sin heroin og kokain. Det gør efter Stenbroens Juristers opfattelse reglen unødigt kompliceret uden at tjene noget væsentligt beskyttelsesformål, ligesom det stiller politiet med en uklar håndhævelsesprioritering. Stenbroens Jurister mener, at det vil være mere hensigtsmæssigt at tilnærme principperne i advarselsreglen, hvor målgruppen hverken straffes for besiddelse af hårde stoffer eller hash til eget forbrug.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at det tilføjes til bemærkningerne til den foreslåede § 3 b, stk. 2, at politiet heller ikke skal strafforfølge besiddelsen af andre euforiserende stoffer end dem, der må indtages i stofindtagelsesrummet, når bestemmelsens betingelser i øvrigt er opfyldt.

Mistankegrundlag i området omkring stofindtagelsesrum

Stenbroens Jurister har forholdsvist få sager, hvor der fejlagtigt er udstedt bødeforelæg for besiddelse af stoffer til eget forbrug i umiddelbar nærhed af et stofindtagelsesrum. Det er dog vores indtryk fra beretninger og egne observationer på gaden, at politiet ofte sigter brugere for besiddelse af euforiserende stoffer i umiddelbar nærhed af stofindtagelsesrummet i de straffrie zoner, og at politiet på den baggrund foretager visitation af kendte brugere af stofindtagelsesrummet, for at kunne vurdere, om den pågældende er i besiddelse af euforiserende stoffer til videreoverdragelse.

Det er meget almindeligt, at politiet sigter og visiterer personer på baggrund af en mistanke om besiddelse af stoffer til eget forbrug, fordi den pågældende ifølge politiet fremstår

påvirket af euforiserende stoffer. Og det er Stenbroens Juristers opfattelse, at dette sker på fuldkommen samme måde omkring stofindtagelsesrum som øvrige steder til trods for undtagelsen fra strafforfølgning. Det finder Stenbroens Jurister problematisk.

Det er Stenbroens Juristers retsopfattelse, at strafundtagelsen omkring stofindtagelsesrum indebærer, at en mistanke om besiddelse af stoffer til eget forbrug ikke er tilstrækkeligt grundlag for at sigte og foretage legemsbesigtigelse af en bruger af stofindtagelsesrummet. Det er videre vores opfattelse, at det ikke udgør et tilstrækkeligt grundlag for en mistanke om besiddelse med henblik på videreoverdragelse, at en person selv fremstår påvirket af euforiserende stoffer. I de tilfælde, hvor en person befinder sig i stofindtagelsesrummets umiddelbare nærhed (den straffrie zone), og politiet er bekendt med, at den pågældende er bruger af stofindtagelsesrummet, er det derfor efter Stenbroens Juristers opfattelse ikke i sig selv et tilstrækkeligt grundlag for en sigtelse og visitation, at politiet har mistanke om besiddelse af euforiserende stoffer til eget forbrug, idet forholdet ikke skal strafforfølges.

Ønsker politiet at visitere den pågældende for herved at finde ud af, om vedkommende eventuelt besidder større mængder stoffer med henblik på videreoverdragelse, kræver dette efter Stenbroens Juristers opfattelse, at politiet med rimelig grund mistænker den pågældende for dette mere alvorlige forhold. For at understøtte formålet med bestemmelsen, bør denne problemstilling efter Stenbroens Jurister berøres i lovforslagets bemærkninger.

- Stenbroens Jurister anbefaler, at bemærkningerne til den foreslåede § 3 b, stk. 2, udbygges med bemærkninger om, hvordan retsplejelovens regler om sigtelse og legemsbesigtigelse forudsættes anvendt omkring stofindtagelsesrum.

Stenbroens Jurister har ikke yderligere til ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum.

Vi ser frem til lovforslagets vedtagelse og implementering.

Med venlig hilsen

Stenbroens Jurister

Filip Soos

Jurist

Vestre Landsret Præsidenten

Justitsministeriet
Strafferetskontoret
Slotsholmsgade 10
1216 København K

8. marts 2024

Sendt pr. mail til strafferetskontoret@jm.dk og mahe@jm.dk

J.nr.: 24/06772-2

Sagsbehandler: Lars B Olesen

Justitsministeriet har ved brev af 7. marts 2024 (sagsnr. 2024-02060) anmodet om eventuelle bemærkninger til høring over udkast til forslag til lov om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Jens Røn

Østre Landsret
Præsidenten

Justitsministeriet
Strafferetskontoret

7. marts 2024

J.nr.: 24/06640-2

Sendt til strafferetskontoret@jm.dk
med kopi til mahe@jm.dk

Sagsbehandler: RSL

Justitsministeriet har ved brev af 7. marts 2024 (sagsnr. 2024-02060) anmodet om eventuelle bemærkninger til lovudkast om ændring af lov om euforiserende stoffer (Tydeliggørelse af advarselsreglen og ændring af ordningen om fritagelse fra strafforfølgning i tilknytning til stofindtagelsesrum).

I den anledning skal jeg meddele, at landsretten ikke ønsker at udtale sig om udkastet.

Med venlig hilsen

Carsten Kristian Vollmer

Ellen Busck Porsbo